ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 71ον ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 1935. Ἀριθ. 11

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Αἱ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς Εὐαγγελικαὶ Ἐκκλησίαι συνεφώνησαν ὅπως ἡ πρώτη Κυριακὴ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἑκάστου ἔτους θεωρῆται «Κυριακὴ τῆς Ἁγίας Γραφῆς», κατ' αὐτὴν δὲ κηρύσσωνται ἀπ' ἄμβωνος λόγοι περὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὡς βιβλίου, καὶ ἐνεργῆται ἔρανος ὑπὲρ τῶν Βιβλικῶν Ἑταιριῶν. Τὴν ὡραίαν ταύτην συνήθειαν ἀκολουθοῦσι καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ Εὐαγγελικαὶ Ἐκκλησίαι. Διὸ καὶ τὸ παρὸν τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν εἶναι ἀφιερωμένον κυρίως εἰς ἄρθρα σχετικὰ πρὸς τὴν Ἱερὰν Βίβλον καὶ τὴν κυκλοφορίαν αὐτῆς ἀνὰ τὸν κόσμον.

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΥ

«Στερέωσον τὰ βήματά μου εἰς τὸν λόγον Σου
καὶ ἄς μὴ μὲ κατακυριεύῃ μηδεμία ἀνομία»
Ψαλμ. ριθ'. 133

Μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου θὰ ἦναι σαφέστερα, ἐὰν συμπληρώσωμεν αὐτὸ ὡς ἑξῆς: «Στερέωσον τὰ βήματά μου εἰς τὸν Λόγον Σου καὶ τότε δὲν θέλει μὲ κατακυριεύει μηδεμία ἀνομία».

Ἡ ἐξήγησις αὐτὴ ἀποδίδει πλήρη τὴν ἔννοιαν συμφώνως καὶ πρὸς τὸν κανόνα τῆς Ἑβραϊκῆς ποιήσεως, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ δευτέρα πρότασις ἐπαναλαμβάνει τὴν ἔννοιαν τῆς πρώτης μὲ ἄλλας λέξεις:

Ἡ στερεότης τῶν βημάτων μου εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς μὴ κατακυριεύσεώς μου ὑπὸ οὐδεμιᾶς ἀνομίας. Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι ὁ

Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔχει μίαν ὑπέροχον δύναμιν νὰ δίδῃ στερεότητα, σταθερότητα, εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τὸν μελετᾷ.

Εἰς τὸν γνωρίζοντα καὶ ἐφαρμόζοντα τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν του δίδεται ἡ εὐλογία νὰ μὴ κατακυριεύηται ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν διὰ τῆς μελέτης τῶν Ἱ. Γραφῶν· νὰ εὑρισκώμεθα δηλαδὴ εἰς τοιαύτας σχέσεις μετὰ τοῦ οὐρανίου ἡμῶν Πατρός ὥστε ***κανὲν νέφος*** νὰ μὴ ἀποκρύπτῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ ἀφ' ἡμῶν, ***καμμία ἁμαρτία*** νὰ μὴ ἐμποδίζῃ τὴν προσέγγισίν μας πρὸς τὸν Θεόν, ***καμμία κοσμικὴ σχέσις*** μας νὰ μὴ ἐλαττώνῃ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἁγιασμοῦ εἰς τὴν ζωήν μας, «χωρὶς τοῦ ὁποίου ἁγιασμοῦ οὐδεὶς θὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ» (Ἑβρ. ιβ'. 14).

Ἀλλ' ἂς προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος ἡμῶν.

Ι. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

«Λόγος τοῦ Θεοῦ», ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν σημασίαν, εἶναι πᾶς λόγος λαληθεὶς κατ' ἔμπνευσιν τοῦ Θείου Πνεύματος, ἔστω καὶ ἂν δὲν περιλαμβάνηται εἰς τὸν κώδηκα τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἀναγινώσκομεν λ. χ. εἰς τὸ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον (κ'. 30) ὅτι πολλὰ θαύματα ἐποίησε καὶ ἀναμφιβόλως πολλοὺς λόγους ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, οἵτινες δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὸ βιβλίον ἐκεῖνο. Κατὰ τὴν στενωτέραν σημασίαν τῆς λέξεως, ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐννοοῦμεν τὸν κώδηκα τῶν 66 θεοπνεύστων βιβλίων, τὰ ὁποῖα περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ Ἱεραὶ Γραφαί». Τὰ βιβλία ταῦτα συνεγράφησαν διαδοχικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς χρονικῆς περιόδου 1200—1500 ἐτῶν. Ὁ κώδηξ οὗτος περιλαμβάνει μίαν ἱστορίαν, ἡ ὁποία ἀναδρομικῶς φθάνει μέχρι τοῦ πρώτου ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς—ἱστορίαν, ἥτις περιγράφει καὶ τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν πτῶσίν του ἐκ τῆς ἀναμαρτησίας καὶ τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθη ὁ Πλάστης του διὰ νὰ τὸν ἀνασύρῃ ἀπὸ τὸν λάκκον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔπεσε διὰ τῆς παρακοῆς του εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἰς τοῦτο ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ προσλαμβάνει τὴν θείαν ἀξίαν τὴν ὁποίαν ἔχει, διότι χορηγεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον ***τὸ μέσον***, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ δυνηθῇ νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασίν του καὶ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ἀξίαν, μὲ τὴν ὁποίαν πράγματι τὸν ἐπροίκησεν ὁ Πλάστης καὶ τὴν ὁποίαν μὲ τόσην ἐλαφρότητα ἀπώλεσεν.

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἰδιότης τῆς Ἁγίας Γραφῆς—τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ—τοῦ ὅτι δεικνύει τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου—δικαιολογεῖ τὴν ἀξίωσιν ὅτι πρέπει νὰ κυκλοφορῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἰς ὅλας τὰς ἀνθρωπίνας γλώσσας καὶ διαλέκτους, χωρὶς καμμίαν διάκρισιν ἢ προτίμησιν, διότι κατὰ τὴν ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως διακήρυξιν τῆς Ἁγ. Γραφῆς: (α) πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐξέπεσαν τῆς χάριτος καὶ συνεπῶς πάντες ἔχουσιν ἀνάγκην Σωτῆρος καὶ (β) τὸν Σωτῆρα αὐτὸν—τὸν μόνον ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς — προσφέρει ἡ Ἁγία Γραφή. Κατ' ἀντίστροφον ἑπομένως λόγον, πᾶσα γλῶσσα καὶ φυλὴ ἀνθρώπων ἔχει ἀναφαίρετα δικαιώματα ἐπὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ Σωτῆρος, τὸν ὁποῖον μόνη ἡ Ἁγία Γραφὴ παρουσιάζει εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν καμμία ἀντίδρασις κατὰ τῆς κυκλοφορίας καὶ διαδόσεως τοῦ Θείου Λόγου δὲν ηὐδοκίμησε καὶ οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς Ἀναμορφώσεως τοῦ 16ου αἰῶνος καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας, τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα εἶδον καὶ ἀνεγνώρισαν τὰς ἰδιότητας καὶ τὰς ἀξιώσεις αὐτὰς τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ μετὰ θάρρους καὶ σταθερότητος ἀντέκρουσαν ὅλας τὰς ἀποπείρας τοῦ Σατανᾶ καὶ τῶν ὀργάνων του νὰ κατακρατήσουν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων·

Τὰ τέκνα αὐτὰ τοῦ Θεοῦ ἐρρίφθησαν εἰς τὸ πῦρ καὶ ἀγογγύστως ὑπέφεραν τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου διὰ τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν, μελέτην καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον. Διατὶ δὲ ὅλα ταῦτα; Διότι

II. ***Μόνον ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δίδει στερεότητα εἰς τὰ βήματα τοῦ ἀνθρώπου.***

Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος καὶ ποίαν στερεότητα ἢ ἀσφάλειαν δύναται νὰ ἔχῃ εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν;

Γνωρίζομεν τὸν ἄνθρωπον ἐν γένει περιωρισμένον καὶ ἐντελῶς ἀδύνατον εἰς τὸ ἠθικὸν κεφάλαιον. Ἡ ἀστάθεια τῆς σημερινῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς, ἡ ἔκλυσις τῶν ἠθῶν, ἡ καταστρατήγησις παντὸς δικαίου, ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ἀσθενεστέρων—πάντα ταῦτα δὲν εἶναι ἀπόρροια καὶ φυσικὴ συνέπεια τῆς ἀγνοίας τῶν Γραφῶν; Ἤδη καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέλη τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀρχίζει νὰ ἀναγνωρίζεται ἡ μεγάλη ἐπίδρασις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις τῶν ἐθνῶν—μελῶν τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου.

Ἀλλὰ διὰ νὰ φθάσῃ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ σημεῖον νὰ θεωρῆται ρυθμιστὴς τῶν διεθνῶν σχέσεων, πρέπει πρῶτον νὰ ἔχῃ στερεώσει τὰ βήματα τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀτόμων. Διὰ δὲ τὴν στερέωσιν ταύτην ἀπαιτοῦνται τὰ ἑξῆς:

α) ***Ἡ ἀπόκτησις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.***— Εὐτυχῶς εἰς ἄνω τῶν 900 γλωσσῶν καὶ διαλέκτων ἔχει μεταφρασθῆ ἡ Ἱερὰ Βίβλος καὶ ἔχουν διασπαρεῖ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον χιλιάδες ἀνθρώπων πιστῶν, τῶν ὁποίων μοναδικὸν ἔργον εἶναι ἡ διάδοσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς· ὑπάρχουν δὲ τόσαι Βιβλικαὶ Ἑταιρεῖαι, δαπανῶσαι κατ' ἔτος ἑκατομμύρια ὁλόκληρα διὰ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ διάδοσιν αὐτῆς εἰς τὰς ἤδη ὑπαρχούσας γλώσσας καὶ διὰ τὴν ἐκμάθησιν νέων γλωσσῶν καὶ μετάφρασιν αὐτῆς εἰς αὐτάς. Ἡ Ἁγία Γραφή, τὴν ὁποίαν εὗρεν ὁ Λούθηρος δεδεμένην μὲ ἁλύσεις καὶ τὴν ἀνεγίνωσκεν ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τὸ εἰδικὸν ἐκεῖνο κελλίον, σήμερον οὔτε μὲ τὴν λεπτοτέραν κλωστὴν εἶναι δεδεμένη, ὥστε νὰ μὴ τὴν ἀποκτήσῃ πᾶς ἄνθρωπος.

β) ***Ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς.***— Δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἀπόκτησις τῆς Ἁγίας Γραφῆς νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν στερέωσιν τῶν βημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Χρειάζεται καὶ μελέτη αὐτῆς. Πολλοὶ ἄνθρωποι σήμερον ἀποκτοῦν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν διὰ νὰ στολίσουν τὴν βιβλιοθήκην ἢ τὸ δωμάτιον τῆς ὑποδοχῆς των. Ὅσον θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χορτάσῃ ἢ νὰ θρέψῃ τὸν ἄνθρωπον ἡ συσσώρευσις τροφίμων, ἐστοιβαγμένων εἰς κλειστὰ κιβώτια, ἄλλο τόσον θὰ ἠδύνατο νὰ τὸν βοηθήσῃ πνευματικῶς ἡ χρησιμοποίησις τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὡς κοσμήματος ἐντὸς τῆς οἰκίας.

Πρέπει νὰ τὴν μελετήσῃς, ὦ ἄνθρωπε, διὰ νὰ μάθῃς τὴν ἠθικὴν κατάστασίν σου, διότι εἶναι τὸ μόνον βιβλίον, τὸ ὁποῖον σοὶ λέγει πάντοτε τὴν ἀλήθειαν ὠμὴν καὶ ἀπροκάλυπτον. Εἶναι τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον λαλεῖ πρὸς σὲ ὅπως ὁ προφήτης Νάθαν ἐλάλησε πρὸς τὸν Βασιλέα Δαβίδ: ***«Σὺ εἶσαι ὁ ἄνθρωπος!»*** Καὶ ἂν κανεὶς εἰς τὸν κόσμον δὲν τολμήσῃ νὰ σοῦ εἴπῃ ὅτι ***σὺ εἶσαι ἔνοχος,*** ἡ Γραφὴ τὸ λέγει καὶ θὰ τὸ λέγῃ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον ἔνοχοι ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης εἶναι τὸ μόνον βιβλίον εἰς τὸν κόσμον, τὸ ὁποῖον ἀφοῦ σὲ διαφωτίσῃ περὶ τῆς ἐνοχῆς σου, δὲν σὲ ἀφίνει εἰς ἀπόγνωσιν ἀλλ' ἀμέσως σοῦ παρουσιάζει τὸν Σωτῆρα Χριστόν, διὰ τοῦ ὁποίου δύνασαι νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

γ) Μαζὺ μὲ τὴν ἀπόκτησιν καὶ τὴν μελέτην χρειάζεται καὶ ἡ ***ἐφαρμογὴ τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὴν ζωήν μας.***

Δὲν πρόκειται νὰ κάμωμεν τὸν ἐγκέφαλόν μας ἀποθήκην ὠφελίμων γνώσεων ἀλλὰ νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς διδασκαλίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς σάρκα καὶ ὀστᾶ, ὥστε κάθε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς συναναστραφῇ, νὰ μαρτυρήσῃ εἰλικρινῶς ὅτι ἔχει ἐνώπιόν του ἕνα ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, ἄνθρωπον φέροντα καθημερινῶς τὴν μαρτυρίαν του διὰ τῶν λόγων του καὶ ἐμπράκτως διὰ ζωῆς συμμόρφου πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

III. ***Ὁ στερεωθεὶς διὰ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ δὲν κυριεύεται ὑπὸ καμμιᾶς ἁμαρτίας.***

Ἔχομεν ἀνάγκην ἀπὸ ἀνθρώπους στερεοῦ καὶ σταθεροῦ χαρακτῆρος ἀνθρώπους, εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἔχωμεν πεποίθησιν ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἀδικήσουν, δὲν θὰ μᾶς ἐκμεταλλευθοῦν, δὲν θὰ ψευσθοῦν, δὲν θὰ ἐπιβουλευθοῦν.

Ποῦ θὰ τοὺς εὕρωμεν; Μόνον μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐστερέωσαν τὰ βήματά των εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀδικίαν νὰ κατακυριεύσωσιν αὐτούς.

Ὁ κόσμος ἐμπορεῖ νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ἀληθεῖς Χριστιανοὺς εἰς τὴν πυράν, εἰς τοὺς λέοντας, εἰς τὴν λαιμητόμον, ἀλλὰ θὰ ὁμολογήσῃ συγχρόνως ὅτι αὐτοὶ εἶναι τὸ ἅλας καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Καὶ ὁσάκις λάβῃ ὁ κόσμος ἀνάγκην ἀνθρώπων εἰλικρινῶν καὶ ἀφωσιωμένων καὶ φιλαλήθων, γνωρίζει ὅτι θὰ τοὺς εὕρῃ μόνον μεταξὺ ἐκείνων, εἰς τῶν ὁποίων τὰς καρδίας κυριαρχεῖ ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «Ὅστις λοιδορούμενος δὲν ἀντελοιδόρει καὶ πάσχων δὲν ἠπείλει», «ὅστις διήρχετο εὐεργετῶν» καὶ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐδεήθη ὑπὲρ τῶν σταυρωτῶν Του, λέγων: «Πάτερ, συγχώρησον εἰς αὐτούς, διότι δὲν γνωρίζουσι τί πράττουσιν».

Ἂς ἤμεθα ***οἱ ἄνθρωποι τοῦ Εὐαγγελίου***—τῆς Ἁγίας Γραφῆς—ὄχι διότι ἡ πίστις μας εἶναι προσηλωμένη εἰς ἓν ***Βιβλίον,*** ἀλλὰ διότι τὸ Βιβλίον αὐτὸ εἶναι ὁ ἀψευδὴς Λόγος τοῦ Θεοῦ, περιλαμβάνων πάσας τὰς διακηρύξεις Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους.

Εἴθε ὁ Κύριος νὰ στερεώσῃ τὰ βήματα ἡμῶν εἰς τὸν Λόγον του, ἵνα μὴ κατακυριεύῃ ἡμᾶς οὐδεμία ἁμαρτία. Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

ΤΟ ΑΙΩΝΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΛΟΓΟΥ

«Πάσα σὰρξ εἶναι ὡς χόρτος καὶ πάσα δόξα ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἔπεσεν· ὁ λόγος ὅμως τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.»

(Α΄. Πέτρ. α΄. 24).

Εἶναι λυπηρὸν ὅτι μὲ ὅλον τὸ πολύτιμον τοῦ Χριστιανισμοῦ εὑρίσκονται ἀκόμη ἄνθρωποι, οἵτινες εἴτε ἐξ ἐπιπολαιότητος εἴτε ἐξ ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας δὲν ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν τὴν ἐμπρέπουσαν ἐκτίμησιν, ἀλλ᾽ ἀπεναντίας θεωροῦσιν αὐτὸν ὡς μίαν ἀπὸ τὰς συνήθεις θρησκείας τοῦ κόσμου, ὅπως τὸν Ἰουδαϊσμόν, τὸν Μωαμεθανισμὸν κτλ. Ἀλλ᾽ ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἁπλῶς θρησκεία, ἂν καὶ οἱ ἱστορικοὶ καὶ φιλόσοφοι συγκαταλέγουσιν αὐτὸν μεταξὺ τῶν θρησκειῶν, καίτοι καὶ ὡς θρησκεία πάλιν κατέχει τὴν πρώτην μεταξὺ τῶν θρησκειῶν θέσιν ἀλλ᾽ εἶναι ἡ μόνη θρησκεία, ἥτις ἐνεργεῖ τὴν ἀνάπλασιν καὶ ἀναγέννησιν τῶν ἀτόμων καὶ τῆς κοινωνίας καί, κατὰ τὴν Γραφικὴν ἔκφρασιν, δίδει τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀνθρώπου «ἀπὸ τῆς ματαίας πατροπαραδότου καὶ διεφθαρμένης διαγωγῆς». Διὰ τοῦτο ὁ Πέτρος, τονίζων τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστιανισμοῦ μᾶλλον παρὰ τὸ θρησκευτικόν, καὶ τὴν ἀναπλαστικὴν αὐτοῦ δύναμιν μᾶλλον παρὰ τὸ τυπικὸν αὐτοῦ καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ἵνα ἐπαναφέρῃ αὐτοὺς εἰς συναίσθησιν, λέγει: «Ἐλυτρώθητε ἀπὸ τῆς ματαίας πατροπαραδότου διαγωγῆς σας οὐχὶ διὰ φθαρτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου, ἀλλὰ διὰ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου.» Δηλαδή, ὄχι ὅπως ἔκαμνον τότε οἱ Ἐθνικοὶ καὶ δυστυχῶς μερικαὶ σημεριναὶ Χριστιανικαὶ ἀποχρώσεις, διὰ τῆς πωλήσεως τοῦ Παραδείσου ἀντὶ χρημάτων, ἀλλὰ δωρεὰν καὶ κατὰ χάριν, ὅπως λέγει καὶ ὁ Παῦλος (Ἐφεσ. β΄. 8). Συνιστῶν δὲ εἰς αὐτοὺς τὸν τρόπον τοῦ καθαρισμοῦ τῆς ψυχῆς αὐτῶν διὰ τῆς ὑπακοῆς αὐτῶν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀποκαλεῖ αὐτὸν ***ἄφθαρτον*** καὶ ***αἰώνιον.*** Καὶ συγκρίνων αὐτὸν μὲ τὸ φθαρτὸν πάσης σαρκὸς καὶ ἀποδεικνύων τὸ ἀσυγκρίτως ἀνώτερον αὐτοῦ, ἐπιπροσθέτει: «Πᾶσα σὰρξ εἶναι ὡς χόρτος καὶ πάσα δόξα αὐτοῦ ὡς ἄνθος χόρτου, ὁ Λόγος ὅμως τοῦ Θεοῦ διαμένει εἰς τὸν αἰῶνα.» Πρὸς κατανόησιν τῶν λέξεων τούτων θέλω ἐξετάσει τὸ ὡς ἄνω ἐδάφιον ὑπὸ τὰς ἑξῆς τρεῖς ἀπόψεις: (1) τὸ ***ἐφήμερον*** τῆς ζωῆς. (2) Τὸ ***αἰώνιον*** τοῦ Θείου Λόγου, καὶ (3) Τὴν ***ἀπόκτησιν τῆς αἰωνιότητος*** καὶ τῆς ἀθανασίας διὰ μέσου αὐτοῦ.

1. ***Τὸ ἐφήμερον τῆς ζωῆς.*** Ὁ ἄνθρωπος, παραβαλλόμενος πρὸς τὰ λοιπὰ δημιουργήματα, παρουσιάζει μίαν ἐξαίρεσιν καὶ μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸ φυσικά, διανοητικά, ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ αὐτοῦ προσόντα. Ἡ Θεία Γραφὴ περὶ αὐτοῦ λέγει ὅτι ἐπλάσθη κατ᾽ εἰκόνα καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν Θεοῦ, ὀλίγον τι κατώτερος τῶν ἀγγέλων ἀλλ᾽ ἐστεφανωμένος μὲ δόξαν καὶ τιμήν, ἵνα ἀντιπροσωπεύῃ τὸν Πλάστην αὐτοῦ καὶ ἐξουσιάζῃ ἐφ᾽ ὅλων τῶν λοιπῶν δημιουργημάτων. Ὅπως δὲ ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἱστορία μαρτυροῦσιν, αὐτὸς διὰ τῆς σοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ διερευνᾷ καὶ ἀνακαλύπτει τὰς ἰδιότητας καὶ τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἐξουσιάζει τὰ ἄγρια θηρία καὶ ὑποτάσσει τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν

διάρκειαν τῆς ζωῆς του, δὲν διαφέρει ποσῶς ἀπὸ τὰ λοιπὰ δημιουργήματα. Μάλιστα ἀναλόγως τῆς θέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς λογικὸν πλάσμα διατελεῖ ἐν τῇ δημιουργίᾳ, ἡ ζωή του εἶναι πολὺ σύντομος. Τὸ σύντομον τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου πραγματευόμενος ὁ Ἰὼβ λέγει: «Ἄνθρωπος γεγεννημένος ἐκ γυναικὸς εἶναι ὀλιγόβιος καὶ πλήρης ταραχῆς» (Ἰωβ. ιδ΄. 1). Βεβαίως ὑπάρχουν πολλὰ ζῷα καὶ ἔντομα τὰ ὁποῖα ζοῦν ὀλιγώτερον τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδίως δὲ μεταξὺ τῶν ἐντόμων ἄλλα ζοῦν ἐπὶ ἓν ἔτος, ἄλλα ἐπὶ ἓξ μῆνας καὶ ἄλλα ἐπὶ μίαν μόνον ἡμέραν καὶ λέγονται ἐφήμερα· ἐν τούτοις, εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο χρονικὸν διάστημα ὅλα ἐκτελοῦν τὸν προορισμὸν αὐτῶν, ἤτοι ζοῦν, ἀναπαράγουν τὸ εἶδος αὐτῶν καὶ ἀποθνήσκουν. Ἀλλ' ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου μὲ ὅλας τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς μένει ἀνικανοποίητος καὶ οἱ σκοποὶ αὐτῆς ἀνεκπλήρωτοι. Καὶ ὄχι μόνον διὰ τὸ ἀνεκπλήρωτον τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἡ ζωὴ ἡμῶν εἶναι σύντομος, ἀλλὰ καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Βεβαίως ὑπῆρξεν ἐποχὴ πρὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ, ὁπότε οἱ ἄνθρωποι ἔζων μέχρις 900 ἐτῶν· ἀλλὰ καὶ 900 ἔτη ἔναντι τῆς αἰωνιότητος εἶναι σταγὼν ἐν τῷ Ὠκεανῷ. Τοῦτο δὲ συμβαίνει διότι ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὄχι μόνον διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ γνωρίσῃ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἰδιότητας τῆς φύσεως καὶ οὕτως πως νὰ δυνηθῇ νὰ κατανοήσῃ τὰς τελειότητας τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, μετὰ τῶν ὁποίων συνδέεται φυσικῶς καὶ πνευματικῶς.

Καὶ ὅμως παρ' ὅλον τὸ σύντομον αὐτῆς ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ εἶναι σπουδαιοτάτη καὶ ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ μεγάλον προορισμόν, ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐτυχίας εἴς τε τὴν παροῦσαν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν, ἥτις κατὰ μὲν τὴν φιλοσοφίαν ἀποκαλεῖται τὸ «ὕψιστον ἀγαθόν,» κατὰ δὲ τὴν Γραφὴν «αἰώνιος ζωὴ καὶ εὐδαιμονία.»

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ ζωὴ ἡμῶν εἶναι τόσον ἐφήμερος, σύντομος καὶ μάλιστα πολύτιμος εἰς σημεῖον ἀπερίγραπτον, μὲ πόσην λεπτότητα καὶ προσοχὴν πρέπει νὰ χρησιμοποιῶμεν αὐτήν! Ὁ Παῦλος, συνιστῶν τὴν φρόνησιν μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ φέρωνται εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, λέγει «Μετὰ φόβου καὶ τρόμου κατεργάζεσθε τὴν ἑαυτὴν σωτηρίαν» (Φιλιπ. β΄. 12) καὶ ὁ Πέτρος εἰς τὸ ὡς ἄνω κεφάλαιον: «Μετὰ φόβου διάγετε τὸν καιρὸν τῆς παροικίας σας.» Οἱ ὑλισταὶ διακηρύττουν ὅτι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποβλέπει καὶ περιορίζεται μόνον εἰς τὸν παρόντα κόσμον· καὶ διὰ τοῦτο λέγουν: «Φάγωμεν καὶ πίωμεν διότι αὔριον ἀποθνήσκομεν,» ὡς ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη μόνον ἀπὸ ὕλην καὶ κατετάσσετο εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλόγων ζῴων. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὅπως ἐμφαίνει ἡ λογικὴ καὶ ἠθική του ὕπαρξις, ἐπλάσθη πολὺ διαφορετικὸς καὶ ἀνώτερος τῶν ζῴων. Ὁ Παῦλος, ἐλεϊνολογῶν τοὺς οὕτω σκεπτομένους, λέγει: «Ἐὰν μόνον εἰς ταύτην τὴν ζωὴν ἐλπίζωμεν εἴμεθα οἱ ἐλεεινότεροι πάντων τῶν ἀνθρώπων.» Καὶ προσθέτει ἀμέσως: «Μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσι τὰ καλὰ ἤθη αἱ κακαὶ συναναστροφαί.» Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν, θέλων νὰ δείξῃ τὴν ἐκ τῆς ὑλοφροσύνης προερχομένην μεγάλην ζημίαν, λέγει: «Τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;» Καὶ ὁ Ἰωάννης ἐπιπροσθέτει: «Ὁ κόσμος παρέρχεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ δια

μένει εἰς τὸν αἰῶνα.» Ἑπομένως ἵνα συμμορφωθῶμεν πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ ζήσωμεν καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα, ἀπολαμβάνοντες τὴν δόξαν τοῦ Πλάστου καὶ Δημιουργοῦ ἡμῶν, πρέπει νὰ συνδέσωμεν τὸ ἅρμα τῆς ζωῆς ἡμῶν μὲ τὸ ἅρμα τοῦ Θείου Λόγου, ὅστις διαμένει εἰς τὸν αἰῶνα.

2) Ὅσον ἀφορᾶ ***τὸ αἰώνιον τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.*** Πολλοὶ λόγοι καὶ συγγράμματα ἐγράφησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ κανὲν ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ τὸν ἀποκεκαλυμμένον Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὴν Ἁγίαν λεγομένην Γραφήν. Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον καθ' ἑκάστην ἐκδίδονται ἐφημερίδες, περιοδικά, φιλοσοφικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα εἶναι διὰ μίαν ἡμέραν, ἄλλα δι' ὀλίγους μῆνας, ἄλλα δι' ὀλίγα ἔτη, μεθ' ὃ χάνουν τὴν ἀξίαν αὐτῶν καὶ ἀχρηστεύονται.

Ἀλλ' ἡ Ἱερὰ Γραφή, ἀφ' ἧς ἐποχῆς συνεγράφη, μένει ἀμετάβλητος καὶ ἀναλλοίωτος, πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν ἀξίαν. Εἶναι ὡς τὸ πολύυμνον ἐκεῖνο κειμήλιον, τοῦ ὁποίου ὅσον παρέρχεται ὁ χρόνος, τόσον αὐξάνει ἡ ἀξία. Εἶναι ὡς τὰ ἀρχαῖα νομίσματα, ἅτινα ὅσον περισσότερον μένουν ὑπὸ τὸ χῶμα, τόσον πολυτιμώτερα καθίστανται. Τὸ αἰώνιον τοῦ Λόγου ὑποστηρίζων ὁ Κύριος ἡμῶν λέγει: «Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ παρελεύσονται» (Ματθ. κδ'. 35). Τὰ σχολικὰ βιβλία κατ' ἔτος ἀλλάζουν καὶ μεταβάλλονται, τὰ φιλοσοφικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα ἐπανειλημμένως ἀντικαθίστανται ὑπὸ νεωτέρων. Τὰ μυθιστορήματα καὶ τὰς ἐπιφυλλίδας μετὰ τὴν πρώτην ἀνάγνωσιν ρίπτει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων. Ἀλλ' ἡ Ἱερὰ Γραφὴ οὔτε μεταβάλλεται οὔτε χάνει τὴν ἀξίαν της. Φέρει τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπίσημον καὶ ἀμετάβλητον. Ὅσον δέ τις τὴν μελετᾷ, τόσον αἰσθάνεται χαρὰν καὶ ἀνύψωσιν Καὶ ὅσον τὰ ἔτη παρέρχονται καὶ παλαιώνει ἡ γῆ, τόσον τὸ βιβλίον αὐτὸ φαίνεται νέον· καὶ ὅσον κανεὶς μελετᾶ, ἐμβαθύνει καὶ ἐρευνᾶ εἰς αὐτό, τόσον ἀνακαλύπτει εἰς αὐτὸ νέας ἀληθείας. Ὁ Ψαλμῳδὸς περιγράφων τὸ ἄπειρον καὶ ἀνεξάντλητον αὐτοῦ λέγει: «Εἰς πᾶσαν τελειότητα εἶδον ὅριον, ἀλλ' ὁ Νόμος σου εἶναι πλατὺς σφόδρα.» (Ψαλμ. ριθ'. 96).

Ἀλλ' ἡ Ἁγ. Γραφὴ δὲν ἔχει μόνον τὴν ἰδιότητα νὰ ἦναι αἰώνιος καὶ ἀνεξάντλητος. Ὁμοιάζει τὸν μαγνήτην, ὁ ὁποῖος μαγνητίζει τὸν σίδηρον ἐρχόμενος εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτοῦ. Εἶναι ὡς ὁ ἠλεκτρισμός, ὁ ὁποῖος ἠλεκτρίζει τὰ σώματα μετὰ τῶν ὁποίων σχετίζεται. Τὴν ἰδιότητα ταύτην τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐξαίρων ὁ Κύριος ἡμῶν λέγει: «Ὁ ἀκούων μου τὸν λόγον καὶ πιστεύων εἰς τὸν πέμψαντά με ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰωάν. ε'. 24). Τοῦτο δὲ εὐνόητον. Διότι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνεργεῖ τὴν ἀνάπλασιν καὶ ἀναγέννησιν τῆς καρδίας, μεταβάλλων τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τέκνον τῆς ἁμαρτίας εἰς τέκνον Θεοῦ. Ἐδῶ ἔγκειται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν λόγων καὶ συγγραμμάτων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὰ μὲν συγγράμματα τῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖ ὅπου ἐδοκιμάσθησαν, ἀπέτυχον καὶ δὲν ἐπέφερον καμμίαν βελτίωσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὅπου ὅμως τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον ἐδοκιμάσθη, ἔσχε τὰ μεγαλήτερα καὶ ὡραιότερα ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἀτόμων. Ἡ εἰδωλολατρεία κατέπεσεν, ἠθικῶς τὰ

θλίψη, νὰ βασανίση καὶ ἐπὶ τέλους νὰ θανατώση αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο ἠθέλησε πρὶν ἀναρπασθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν, νὰ νουθετήση, παρηγορήση καὶ στηρίξη αὐτοὺς εἰς τὴν εἰς Αὐτὸν πίστιν καὶ ἀγάπην διὰ θείων, τρυφερῶν καὶ παρηγορητικῶν λόγων ἐνῷ ἐκάθηντο περὶ τὴν τράπεζαν τρώγοντες τὸν πασχαλινὸν ἀμνόν.

Περάνας δὲ τὰς πρὸς αὐτοὺς νουθεσίας, παρηγορίας καὶ ὑποσχέσεις, ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανόν, καὶ στρέφων τὸν λόγον πρὸς τὸν Ἄναρχον αὐτοῦ Πατέρα, προσφέρει τὴν ἁπλῆν μέν, ἀλλὰ βαθυτάτην καὶ συγκινητικωτάτην δέησιν, τὴν περιεχομένην ἐν τῷ κεφαλαίῳ, τοῦ ὁποίου μέρος ἀποτελοῦσι καὶ τὰ προκείμενα ἐδάφια.

Τῆς δεήσεως ταύτης, ἥτις συνίσταται ἐκ τριῶν διακεκριμένων μερῶν, θέλω ἐξετάσει σήμερον μόνον τὰ δύο, δηλ. τὸν ***σκοπὸν*** καὶ τὰ ***ἀποτελέσματα.*** «Διὰ νὰ ἦναι πάντες ἕν· καθὼς σύ, Πάτερ, εἶσαι ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν σοί, νὰ ἦναι καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἕν».

Ἡ ἕνωσις, περὶ ἧς προσεύχεται ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰ. Χριστός, δὲν εἶναι συγχώνευσις ***ἀλλὰ ἑνότης, ἁρμονία*** αἰσθημάτων—ἀγάπης. Εἶναι ἡ ἑνότης ἡ περιγραφομένη ἐν Ἰωάν. ι΄. 16 (μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν) καὶ προσέτι εἰς τὴν Α΄. Ἰωαν. α΄. 3. ἤτοι, ἡ κοινωνία μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἑνότης, ἐνῷ διατηρεῖ τὸν ἀτομικὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ τῆς θρησκείας ἐλευθερίαν, καταρρίπτει τὸ μεσότοιχον τὸ χωρίζον τὸν Ἰουδαῖον ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ, τὸν Παπικὸν ἀπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ Εὐαγγελικοῦ καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ θέτει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου τὸν πεπαιδευμένον καὶ τὸν ἀμαθῆ, τὸν πλούσιον καὶ τὸν πτωχόν, τὸν ὑψηλὸν καὶ τὸν ταπεινόν, τὸν δοῦλον καὶ τὸν ἐλεύθερον, τὸν λευκὸν καὶ τὸν μαῦρον, τὸν ἄνδρα, τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον.

Ἡ τοιαύτη ἑνότης, καὶ μόνη ἡ τοιαύτη, δύναται νὰ ἑνώση πραγματικῶς τὰς διαφόρους Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καὶ πάντας τοὺς πιστοὺς πάσης χώρας καὶ ἐκκλησίας καὶ πάσης κοινωνικῆς καταστάσεως καὶ χρώματος, εἰς μίαν ἀδελφότητα· ἡ δὲ τοιαύτη ἑνότης θὰ συνδέση ἐπὶ τέλους πάντας τοὺς φέροντας τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἰς μίαν ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, κεφαλὴ τῆς ὁποίας θὰ ἦναι αὐτὸς ὁ Χριστός.

Τί εἶναι τὸ ἑνῶνον τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς Εὐαγγελικῆς Χριστιανωσύνης εἰς συνεργασίαν θρησκευτικήν, εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ συντήρησιν Βιβλικῶν καὶ Φυλλαδικῶν ἑταιριῶν, εἰς τὴν σύμπραξιν τῶν ἱεραποστολῶν αὐτῶν; Ἡ ἑνότης αὕτη τοῦ πνεύματος. ὁ σύνδεσμος οὗτος τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης. Τί δ᾽ εἶναι τὸ διαχωρίζον τὴν Παπικὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς Ὀρθ. Ἀνατολικῆς καὶ Ἀρμενικῆς; Ἡ ἔλλειψις τῆς ἑνότητος ταύτης—τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης. Ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἀρχῇ τῆς Χριστιανικῆς ἑνότητος, τοῦ Χριστιανικοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης, συγχωνεύονται ἅπασαι αἱ ἀνθρώπινοι διακρίσεις.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἑνότης δὲν εἶναι ἐντελὴς ταὐτότης γνωμῶν εἰς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα πίστεως καὶ ἔργων μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, διότι τοιοῦτόν τι εἶναι ἀδύνατον ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Οὔτε συνίσταται εἰς ***ὁμοιόμορφον*** ἐξωτερικὴν λατρείαν καὶ ἄλλους ἐξωτερικοὺς τύπους.

Οὔτε ἀπαιτεῖ ἀποσιώπησιν ἢ θυσίαν οὐσιωδῶν δογμάτων καὶ δοξασιῶν ἕνεκα φόβου μὴ συμβῶσι σχίσματα καὶ διαιρέσεις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἑνότης εἶναι ***ἁρμονία*** καὶ ***σύμπνοια*** μεταξὺ τῶν ἀληθῶν Χριστιανῶν· εἶναι δὲ ὁ καρπὸς—τὸ προϊὸν τοῦ ἁγιασμοῦ τῆς καρδίας ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς τοὺς ἑξῆς ἰσχυροὺς καὶ πειστικοὺς λόγους:

1) Ὑπὸ ὁποιανδήποτε ἔποψιν καὶ ἂν θεωρηθῶσι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ—οἱ εὐσεβεῖς—εἴτε ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν πρὸς τὸν Πλάστην καὶ πρὸς ἀλλήλους σχέσεων, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς καταστάσεως, τῶν προσδοκιῶν καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὸν παρόντα καὶ τὸν μέλλοντα κόσμον, γίνεται καταφανές, ὅτι ***δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι μεταξὺ αὐτῶν διαιρέσεις καὶ σχίσματα***, ἀλλ' ὅτι ὀφείλουσι πάντες νὰ ἔχωσι ***τὸ αὐτὸ πνεῦμα***· διότι πάσας τὰς πνευματικὰς αὐτῶν εὐλογίας ὀφείλουσι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χάριν—εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πηγήν—τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅπερ ἀνακαινίζει τὴν καρδίαν αὐτῶν καθ' ὁμοιότητα τοῦ Θεοῦ, ἀνασύρει αὐτοὺς ἐκ τοῦ τρομεροῦ βορβόρου, θέτει τοὺς πόδας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ βράχου τῶν αἰώνων, καὶ βάλλει ὕμνον αἰνέσεως ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Εἶναι δὲ πασίγνωστον ὅτι οὐδὲν ἄλλο συνδέει τοὺς ἀνθρώπους στενώτερον τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἴς τε τὰ αὐτὰ βάρη καὶ τὰ αὐτὰ δικαιώματα—εἴς τε τὰ χαρίσματα καὶ τὰ παθήματα.

2) ***Πάντες οἱ πιστοὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὸν Ὕψιστον,*** ἤγουν, ἐνῷ ἦσαν νεκροὶ ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις, ἀνεγεννήθησαν καὶ ἐζῳοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξ Αὐτοῦ ἐξαρτῶνται διὰ τὴν ἐμμονὴν καὶ τὴν ἐξακολούθησιν εἰς τὴν νέαν ταύτην αὐτῶν πνευματικὴν ζωήν.

3) ***Πάντες οἱ πιστοὶ συνδέονται μετὰ τοῦ Χριστοῦ διὰ δεσμῶν ἀγάπης*** ἀπὸ τῆς ὁποίας οὐδ' αὐτὸς ὁ θάνατος δύναται νὰ τοὺς χωρίσῃ. Ἀληθῶς, ἑπομένως, ἔλεγεν ὁ Παῦλος γράφων πρὸς τοὺς Ρωμαίους: «Διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος οὔτε ἄλλη τι κτίσις θὰ δυνηθῇ νὰ χωρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμων» (Ρωμ. η'. 38, 39).

4) ***Πάντα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς δοκιμασίας καὶ τοὺς αὐτοὺς πειρασμούς,*** καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰς αὐτὰς εὐλογίας. Πάντες ἐνδιαφέρονται εἰς τὸν αὐτὸν πνευματικὸν ἀγῶνα καὶ ἔχουσι νὰ παλαίσωσι κατὰ τοῦ αὐτοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, τοῦ Διαβόλου, καὶ τῆς σαρκὸς αὐτῶν, πάντες ἑπομένως ἔχουσιν ἀνάγκην τοῦ αὐτοῦ πνευματικοῦ ὁπλισμοῦ, τὸν ὁποῖον τὸ Εὐαγγέλιον προμηθεύει.

5) ***Πάντες οἱ πιστοὶ ἔχουσι κοινὰς τὰς ἐνδόξους καὶ παρηγόρους ἐλπίδας,*** ἐπιστηριζόμενοι δὲ ἐπὶ τὴν θείαν ὑπόσχεσιν μεθ' ὑπομονῆς, ἀναμένουσι τὴν τὴν ἔλευσιν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν αἱ τρικυμίαι τῆς ζωῆς θὰ καταπαύσωσιν, αἱ δοκιμασίαι θὰ τελειώσωσιν, οἱ πειρασμοὶ καὶ ἡ ἁμαρτία οὐδεμίαν θὰ ἔχωσι πλέον ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτοὺς ἢ ἐν αὐτοῖς, αὐτοὶ δὲ περιβεβλημένοι τὴν δικαιοσύνην τοῦ Χριστοῦ, ἔνδοξοι καὶ εὐδαίμονες θὰ ἀναπαυθῶσιν ἀπὸ πάντων τῶν κόπων

καὶ θλίψεων αὐτῶν ἐν τῇ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ὅπου δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἁμαρτία, οὐδὲ χωρισμός, οὐδὲ θάνατος. Ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Πλάστου αὐτῶν θὰ συνδεθῶσι τότε διὰ δεσμῶν στενωτέρων, τρυφερωτέρων καὶ ἐνδοξοτέρων ἐκείνων, οἵτινες συνέδεον αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς.

Τοιοῦτοι οἱ κυριώτεροι τῶν λόγων τῆς πρὸς ἀλλήλους ἑνότητος τῶν πιστῶν, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς στενῆς ταύτης ἑνώσεως θέλει εἶσθαι ἡ γνῶσις καὶ πίστις τοῦ κόσμου. «Ἵνα γνωρίσῃ,—λέγει,—καὶ πιστεύσῃ ὁ κόσμος ὅτι Σὺ μὲ ἀπέστειλας.»

Ἂν καὶ ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ θαυμαστὸν καὶ ἔνδοξον Αὐτοῦ σχέδιον τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κατ' εὐθεῖαν, Αὐτὸς μόνος, ἄνευ τῆς συμπράξεως ἄλλου, δὲν τὸ ἔπραξεν ὅμως, ἀλλ' ηὐδόκησε νὰ συμπαραλάβῃ καὶ κάμῃ χρῆσιν ἐν αὐτῷ μέσων, ἅτινα εἰς μὲν τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων εἶναι μικρὰ καὶ οὐτιδανά, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ ἰσχυρά. Ἓν δὲ τῶν μέσων τούτων εἶναι καὶ ἡ ἑνότης, ἡ ὁμοφωνία καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη τῶν πιστῶν. Αὕτη οὐ μόνον ἀρίστην ἐντύπωσιν προξενεῖ εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ περισσότερα καὶ ἰσχυρότερα μέσα παρέχει πρὸς ἐπιδίωξιν καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ποθουμένου, ὅπερ εἶναι ἡ παλινόρθωσις τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐν γένει καὶ κατὰ μέρος ἔσχε πάντοτε ἰσχυροὺς καὶ πονηροὺς ἐχθροὺς—κρυφίους καὶ φανεροὺς—κύριος δὲ σκοπὸς αὐτῶν ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει νὰ ἐνσπείρωσι διαιρέσεις μεταξὺ τῶν πιστῶν Αὐτοῦ, ὅπως διὰ τούτου δυνηθῶσι νὰ ἐπιτύχωσι τῶν ἰδιοτελῶν καὶ καταχθονίων αὐτῶν σκοπῶν. Πόσον ἰσχυρὸς λοιπὸν ὁ ἐκ τούτου λόγος, ἵνα πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸν Θεὸν ὦσιν ἑνὸς πνεύματος καὶ μιᾶς καρδίας, ἐργαζόμενοι ἐν ἁρμονίᾳ καὶ ἀγάπῃ! Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας μόνον δι' ἡνωμένου ζήλου καὶ ἡνωμένων προσπαθειῶν, θυσιῶν καὶ προσευχῶν ἀπὸ μέρους τῶν πιστῶν δύνανται νὰ καταβληθῶσι καὶ καθυποταχθῶσι. Διὰ τῶν αὐτῶν δὲ μέσων καὶ τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον θὰ δυνηθῇ ἐπὶ τέλους νὰ διαδοθῇ καὶ ἐπικρατήσῃ καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, τὸ δὲ ἀνθρώπινον γένος νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τῆς κατάρας καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμαρτίας.

Ἐκ τούτου γίνεται καταφανὴς ἡ ἀνάγκη τῆς αὐξήσεως τῆς γνώσεως καὶ εὐσεβείας μεταξὺ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἄγνοια εἶναι πολὺ κακὸν πρᾶγμα ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάρχῃ. Ὅθεν δικαίως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, «Δεινὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἄγνοια καὶ πολλῶν κακῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους αἰτία,» ἐν δὲ τῇ θρησκείᾳ ἐγένετο πηγὴ ἄφθονος πλάνης, δεισιδαιμονίας καὶ διχοστασίας. Ὁ ἀγνοῶν ἢ ἔχων ἐπιπόλαιον γνῶσιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἀρνούμενος αὐτὸν εἶναι κατ' εἰδικόν τινα τρόπον ἐκτεθειμένος εἰς πάθη καὶ προκαταλήψεις. Καὶ δικαίως, διότι πῶς δύναται ὁ τοιοῦτος νὰ φθάσῃ εἰς ὀρθόν τι συμπέρασμα, ἐνῷ δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους, οἵτινες ἀντίκεινται εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ;

Ἐντὸς τῶν στενῶν καὶ περιωρισμένων ὁρίων τῶν ἰδίων αὐτοῦ διαλογισμῶν δὲν εὑρίσκει τίποτε τὸ δυνάμενον νὰ τὸν πείσῃ περὶ τοῦ ἐσφαλμένου τῶν συλλογισμῶν αὐτοῦ. Ἅμα ὅμως ὁ νοῦς αὐτοῦ φωτισθῇ καὶ ἐπεκταθῇ ὀλίγον τι μακρότερον, καὶ σταθμίσῃ ἀκριβέστερον πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸ ἀντικείμενον τῶν διαλογισμῶν αὐτοῦ, εὐθὺς ἔρχεται εἰς θέσιν καὶ καθίσταται ἱκανὸς νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πιθανὸν τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ νὰ ἦναι ἐσφαλμένα.

Ἡ ἄγνοια καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους λίαν δυστρόπους καὶ τοὺς κάμνει ν' ἀπορρίπτωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποστρέφωνται τὰς δοξασίας τῶν ἄλλων, ἄνευ ἐξετάσεως. Ὁ Χριστιανός, ὅστις δὲν ἐσυνείθισε νὰ σκέπτηται βαθέως, ἀλλ' ἐμόρφωσε τὰς δοξασίας αὐτοῦ καλῇ τῇ πίστει κατὰ τὰς δοξασίας ἄλλων, εἶναι συνήθως διατεθειμένος ν' ἀξιοῖ, ὅπως πάντες οἱ ἄλλοι πιστεύωσιν ὅπως αὐτός.

Ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης ἀνέβλυσαν πολλαὶ καὶ ποικίλαι διαιρέσεις, ὀργίλαι συζητήσεις καὶ πικραὶ κατακρίσεις καὶ ἀκόμη μάχαι καὶ αἱματοχυσίαι μεταξὺ τῶν ὀνομαζομένων Χριστιανῶν, καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ ὑπάρχωσι μέχρι σήμερον πρὸς αἶσχος τοῦ Χριστιανικοῦ ὀνόματος καὶ ὄλεθρον ψυχικὸν τῶν ἀνθρώπων, ἐνῷ, ἂν εἶχον περισσοτέραν γνῶσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ περισσοτέραν πίστιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν κοινὸν αὐτὸν Κύριον καὶ Σωτῆρα, θὰ ἔζων μὲν αὐτοὶ ὡς ἀδελφοί, θὰ ἐγνώριζε δὲ καὶ θὰ ἐπίστευε καὶ ὁ κόσμος, ὅτι τῷ ὄντι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θρησκεία θεία.

Ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἀποκτᾶται μόνον δι' ἐνδελεχοῦς μελέτης, μετὰ ταπεινῆς καὶ ἐγκαρδίου προσευχῆς εἰς τὸν Πατέρα τῶν φώτων, εἰλικρινοῦς δὲ καὶ ζώσης πίστεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, εἶναι ***ἀπαραίτητος*** πρὸς τὴν ἑνότητα, τὴν ὁμοφωνίαν καὶ τὴν ἀγάπην ταύτην τῶν ἁπανταχοῦ τῆς γῆς Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Χριστιανῶν. Ὅθεν πάντες πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὰς Γραφὰς καθ' ἑκάστην καὶ νὰ εὐγνωμονῶμεν τὸν Θεὸν ἀδιαλείπτως, ὅτι ηὐδόκησε νὰ πέμψῃ εἰς τὸν σκοτεινὸν τοῦτον κόσμον, καὶ νὰ θέσῃ εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν τὸ φῶς τοῦτο τὸ ἐξ οὐρανοῦ, ἵνα φωτίζῃ καὶ ὁδηγῇ ἡμᾶς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἀληθείας καὶ εἰρήνης, νὰ ἀρκώμεθα δὲ εἰς τὰ ἐν ταῖς Ἱ. Γραφαῖς ἀποκεκαλυμμένα, διότι ἄλλως εἰσερχόμεθα εἰς λαβύρινθον, ἐν τοῦ ὁποίου δὲν θὰ δυνηθῶμεν εὐκόλως νὰ ἐξέλθωμεν.

Πρέπει νὰ εὐγνωμονῶμεν καὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες συνέστησαν καὶ διατηροῦσι τὰς Βιβλικὰς Ἑταιρίας, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ διάδοσις τῶν Ἱ. Γραφῶν μεταξὺ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς.

Τελευταῖον, ἵνα ἡ τοιαύτη ἑνότης, ἁρμονία καὶ ἀγάπη γενικευθῶσι μεταξὺ ὅλων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀνάγκη οὐ μόνον ἡ Εὐαγγελικὴ γνῶσις νὰ αὐξήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀτομικὴ εὐσέβεια νὰ ὑψωθῇ· διότι ἡ γνῶσις ἄνευ εὐσεβείας φυσιοῖ μᾶλλον ἀντὶ νὰ χρησιμεύῃ ὡς σύνδεσμος ἑνότητος. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ γείνωσι πνευματικώτεροι, αἱ δὲ διαθέσεις αὐτῶν ἁγιώτεραι. Πρέπει νὰ προσεύχωνται περισσότερον, καὶ νὰ ἔχωσι πλείονα πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ περισσοτέραν ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους Ὁ νοῦς αὐτῶν πρέπει νὰ ἀνέλθῃ ὑψηλότερον καὶ νὰ ἀποχωρισθῇ ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ κόσμου. Πρέπει νὰ ἐπιθυμῶσι καὶ νὰ ἐπιζητῶσι τὴν δόξαν τοῦ Σωτῆρος αὐτῶν πλειότερον καὶ νὰ μεριμνῶσιν ὀλιγώτερον περὶ τῆς ἰδίας ἑαυτῶν δόξης καὶ φιλοτιμίας.

Τὰ ἄτακτα ἐκεῖνα καὶ ἄγρια πάθη, ἅτινα εἶναι ἡ πηγὴ τῶν διαιρέσεων, διχοστασιῶν καὶ ἀναριθμήτων ἄλλων κακιῶν, πρέπει νὰ κατασταλῶσιν, ἀντ' αὐτῶν δὲ νὰ καλλιεργηθῶσιν ἡ ἀγάπη, ἡ χαρά, ἡ εἰρήνη, ἡ μακροθυμία, ἡ πραότης, ἡ ἀγαθωσύνη, ἡ ἐγκράτεια, ἅτινα εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος, ἰδίως ὅμως ἡ ***Χριστιανικὴ ἀγάπη,*** ἐναντίον τῆς ὁποίας «δὲν ὑπάρχει νόμος.»

Ναί, ἀδελφοί, ὅταν ἅπαντες ἡμεῖς οἱ φέροντες τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ γείνωμεν ὅμοιοι μὲ τὸν εὐλογημένον ἡμῶν Σωτῆρα καὶ Κύριον κατὰ τὰς διαθέσεις καὶ τὸ πνεῦμα, τότε τὸ Εὐαγγέλιον θέλει διαλάμψει φαεινότερον καὶ ἐνδοξότερον, οἱ δ᾽ ἄνθρωποι, θεωροῦντες τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ ἐπιρροὴν ἐπὶ τὴν ζωὴν τῶν πιστῶν, θέλουσι κινεῖσθαι εἰς τὸ νὰ δέχωνται αὐτὸ καὶ νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτὸ μετὰ πλείονος προθυμίας,

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπαιτεῖται ἡ συνεργασία ὁλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐν συνόλῳ καὶ ἑκάστου τῶν μελῶν αὐτῆς κατὰ μέρος. Ἂς ἐπιτελέσωμεν, λοιπόν, ἕκαστος τὸ καθῆκον ἡμῶν τοῦτο μετὰ προθυμίας, μετὰ ζήλου καὶ μετ᾽ αὐταπαρνήσεως καὶ θέλομεν ἔχει λόγον νὰ χαίρωμεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ νὰ ἀγαλλώμεθα ἐν οὐρανῷ.

Εἴθε ὁ Κύριος νὰ εὐλογήσῃ τὴν ἀλήθειάν του ταύτην εἰς τὰς ψυχὰς πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

(Ἐκ τῶν λόγων ***Μιχαὴλ Καλοποθάκη***, 1878).

Η ΘΕΙΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Ἡ Ἁγία Γραφή, τὸ ἀπαράμιλλον τοῦτο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως Βιβλίον, ὁ γραπτὸς Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ὁδηγὸς τοῦ ἀνθρώπου, δύναται νὰ ἐξετασθῇ καὶ ὡς σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας του σελίδος περιλαμβάνει πᾶσαν ἀνθρωπίνην σοφίαν, ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν δὲ τῆς ὕλης δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀληθὴς θησαυρὸς φιλολογικός, τοῦ ὁποίου τὴν ἑνότητα ἐν τῇ ποικιλίᾳ διαπνέει τὸ αὐτὸ πνεῦμα, καὶ ὁδηγεῖ πρὸς τὸν αὐτὸν ἑνιαῖον καὶ αἰώνιον σκοπόν. Μὲ τὸ Βιβλίον τοῦτο ἀνὰ χεῖρας ὁ ὀρθῶς ἐκτιμῶν καὶ ἐρευνῶν αὐτὸ ἄνθρωπος δύναται νὰ μορφωθῇ εἰς βαθμὸν ἀνώτερον τῆς κοσμικῆς πνευματικῆς μορφώσεως. Παράδειγμα ὁ μέγας Ἀβραὰμ Λίγκολν, Πρόεδρος τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας, καὶ ῥήτωρ ὑπέροχος, ὅστις ὡς πτωχότατος νέος ἐμορφώθη μὲ μόνην τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα τῆς πατρίδος του καὶ ἀπηθανάτισε τὸ ὄνομά του διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν μαύρων δούλων τῶν Ἡν. Πολιτειῶν.

Ὁποία ποικιλία ὕλης, ὁποία σοφὴ κατανομὴ τῆς ὕλης ταύτης ἀνὰ τὰς θείας σελίδας τῆς Γραφῆς! Ὁποία τεχνοτροπία ὑπέροχος τῶν θεοπνεύστων συγγραφέων, ἑκάστου εἰς τὸ εἶδος του! Ἱστορία, ἀνατρέχουσα εἰς τὴν προϊστορικὴν ἐποχὴν καὶ συμπληροῦσα τὰ κενὰ τῆς μετέπειτα παγκοσμίου ἱστορίας. Ποίησις ἀφθάστου μεγαλοπρεπείας καὶ νοημάτων ὑπερανθρωπίνων! Φιλοσοφία ἐρευνῶσα καὶ καταλήγουσα εἰς τὴν Θείαν Ἀποκάλυψιν τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφία τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ὡς εἰς τὰς Παροιμίας. Δείγματα ῥητορικῆς, ἐμπνεομένης οὐχὶ ἐκ τῆς θύραθεν σοφίας. Κηρύγματα καὶ ἀπειλαὶ μὲ τὸ κῦρος τῆς Θείας ἐμπνεύσεως. Προφητεῖαι, τὰς ὁποίας ὁ κόσμος εἶδε μίαν πρὸς μίαν ἐκπληρωθείσας, δράματα συγκλονιστικά, καὶ ἱστορίαι τερπναὶ —ὁλόκληρος πινακοθήκη σεβαστῶν καὶ ἐρασμίων μορφῶν. Ἄσματα ἱερὰ καὶ

ψαλμοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἐντρυφᾷ πᾶσα ψυχὴ ποθοῦσα ἀνακούφισιν, παρηγορίαν, ἐνίσχυσιν. Προσευχαὶ διάπυροι, καὶ θαύματα ὑπὸ μαρτύρων αὐτοπτῶν καὶ ἀξιοπίστων βεβαιούμενα. Μία ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου τῶν Ἱερῶν Γραφῶν. ἤθελεν ὑπερβῆ τὰς δυνάμεις μας! Ὅλον αὐτὸν τὸν πλοῦτον τὸν πνευματικόν— τὰς προτροπὰς καὶ νουθεσίας, τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ὁδηγίαν πρὸς τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τοῦ Θείου Σχεδίου—μᾶς προσφέρει ἡ Γραφὴ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς σελίδος.

«Ἐν ἀρχῇ ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν». Πόσον δραματικὴ ἡ γένεσις τοῦ φωτός! «Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, Γενηθήτω φῶς! καὶ ἐγένετο φῶς». Μᾶς εἰσάγει ἡ Γραφὴ πρῶτον εἰς ἕνα Κῆπον—τὴν Ἐδέμ. Ἐν τέλει δὲ μᾶς δεικνύει μίαν Πόλιν—τὴν Ἁγίαν Πόλιν τοῦ Θεοῦ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων σημείων ἐκτυλίσσεται ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ ἱστορία αὕτη ἄρχεται κατὰ τὴν πρωΐαν τῆς Δημιουργίας, τῆς ὁποίας τὴν λάμψιν ἤδη ἐπισκοτίζει ἡ νὺξ τῆς Παραβάσεως. Λήγει δὲ μὲ τὴν νύκτα τοῦ θανάτου, ἣν διαδέχεται ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. Ἡ ἱερὰ Βίβλος μᾶς δεικνύει τοὺς πρωτοπλάστους ἐκδιωκομένους ἐκ τοῦ Παραδείσου, οὕτινος τὴν κλειστὴν πύλην φρουρεῖ ἄγγελος φέρων ρομφαίαν πυρίνην. Ἐν τέλει μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν φωτοβόλον Πύλην τῆς ἐπουρανίου Ἱερουσαλήμ, εἰς τὴν ὁποίαν ἄγγελοι λευχείμονες δέχονται ἐν χαρᾷ τὰς ψυχὰς τῶν σεσωσμένων. Τὴν προπατορικὴν ἀρὰν ἀντικατέστησεν ἡ πρόσκλησις τοῦ Σωτῆρος διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: «Ὅστις διψᾷ, ἂς ἔλθῃ καὶ ἂς λάβῃ δωρεὰν τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς!» Τὸ πρῶτον ἄκουσμα μετὰ τὴν Παρακοὴν ὑπῆρξεν ἡ Καταδίκη. Ἡ τελευταία φωνή, ἥτις ἠγέρθη ὑπὲρ τοῦ Παραβάτου, ὑπῆρξεν ἡ φωνὴ τοῦ Ἐλέους.

Ἀλλ' ἡ ἱερὰ Βίβλος δὲν εἶναι μόνον τὸ κάτοπτρον τῆς ἀτομικῆς ζωῆς μετὰ τῶν σφαλμάτων καὶ πτώσεων τοῦ ἀνθρώπου, τῆς μετανοίας καὶ ἀποκαταστάσεως αὐτοῦ. Εἶναι καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν, ἀπὸ τῆς πρώτης διασπορᾶς τῶν μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν φυλῶν ἀνὰ τὴν γῆν. Εἶναι τὸ κάτοπτρον τῶν τυχῶν τῶν λαῶν: Ἡ διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ αἵματος ἀνάδειξις καὶ πτῶσις τῶν ἐθνῶν, ἡ διὰ τοῦ πολέμου ἐξολόθρευσις πληθυσμῶν καὶ ἡ διὰ τῆς αἰχμαλωσίας μετάγγισις νέου αἵματος εἰς ἐξηντλημένας φυλὰς—αἱ περιπέτειαι ἑνὸς λαοῦ ἐκλεκτοῦ, ἡ εἰς γῆν ἐπαγγελίας ἀποκατάστασις αὐτοῦ, ἡ ἔπαρσίς του ὅταν ἐλησμόνησε τὴν παντοδύναμον χεῖρα, ἥτις ἐποίησεν αὐτὸν ἔθνος καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν ἀγαθῶν, ἐν τέλει δὲ ἡ στυγερὰ εἰκὼν τῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ τούτου ἀποδοκιμασίας τοῦ Λυτρωτοῦ αὐτοῦ, καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν καὶ μέχρι σήμερον καταθλίβει τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Τὴν σκοτεινὴν δὲ εἰκόνα φαιδρύνει ἡ πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα ἐπαγγελία «νέας γῆς καὶ νέου οὐρανοῦ» διὰ τοὺς δεχθέντας ὡς Σωτῆρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς των—τὸν ὑπὲρ αὐτῶν θυσιασθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Οὗτος εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς Ἁγίας Γραφῆς— Αὐτὸς ἀποτελεῖ τὸν συνδετικὸν δεσμὸν τῆς ἱερᾶς Βίβλου. Ἡ προσωπικότης Αὐτοῦ διατρέχει τὴν Γραφὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ἀπ' ἀρχῆς μέν, διὰ τῆς ὑποσχέσεως τῆς δοθείσης πρὸς τοὺς προπάτορας ἡμῶν μετὰ τὴν Παρακοήν, ὅτι τὸ «σπέρμα τῆς γυναικὸς θέλει συντρίψει τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως», μέχρι τέλους

βιβλία τῶν «παπάδων» (δηλ. τῆς ΡΚαθολικῆς Ἐκκλησίας). Εἰς τὴν ἐν Μαδρίτῃ Ἔκθεσιν τοῦ Βιβλίου ἡ Ἑταιρία εἶχε περίπτερον, ὅπερ ἐπώλησε 35,000 ἀντίτυπα ἐντὸς τῶν 10 ἡμερῶν τῆς Ἐκθέσεως. Αἱ δημόσιαι ἀρχαὶ τῆς Ἱσπανικῆς Δημοκρατίας πανταχοῦ προστατεύουν τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ συνεπῶς τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρίας.

Ἐν ***Πορτογαλίᾳ*** αἱ πωλήσεις ἠλαττώθησαν κατὰ 6°/₀ (88,000 ἀντίτυπα ἔναντι 93,000 προπερυσινῶν). Ὁ ΡΚαθολικισμὸς ἔχει ἀνακτήσει σημαντικὸν μέρος τοῦ ἐδάφους, ὅπερ ἔχασεν ὅταν κατηργήθη ἡ βασιλεία καὶ ἀνεκηρύχθη ἡ Δημοκρατία· ἐξ ἄλλου, ὁ Κομμουνισμὸς ἐσημείωσε μεγάλην ἐξάπλωσιν παρὰ τῷ λαῷ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων δυνάμεων, ἐπικουρούσης καὶ τῆς μεγάλης ἀγραμματοσύνης ἥτις ἐπικρατεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, εἶναι πολὺ δύσκολον τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρίας.

Ἐν ***Γερμανίᾳ*** ἡ καταδυνάστευσις τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τῆς δικτατορικῆς Πολιτείας τοῦ Χίτλερ καὶ ἡ ἐξέγερσις ἰδίως τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τῶν ἐπεμβάσεων τῆς Πολιτείας παραδόξως ἐπέφερε σημαντικὴν αὔξησιν κυκλοφορίας τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Ὁ πόλεμος, τὸν ὁποῖον διεξαγάγουν οἱ λεγόμενοι «Γερμανοχριστιανοὶ» κατὰ τῆς Ἱ. Βίβλου ὡς βιβλίου Ἑβραϊκοῦ, καὶ ἰδίως κατὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, παρεκίνησε πολλούς, οἵτινες μέχρι τοῦδε ἦσαν ἀδιάφοροι, νὰ ἀγοράσουν τὴν Βίβλον καὶ νὰ τὴν μελετήσουν. Αἱ πωλήσεις τῆς μὲν Βρετ. Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἀνῆλθον εἰς 153,483 ἀντίτυπα ἔναντι 133,746 κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος καὶ 137,233 κατὰ τὸ 1932—33. Αἱ δὲ Γερμανικαὶ Βιβλ. Ἑταιρίαι ἐκυκλοφόρησαν 716,485 ἀντίτυπα, ἤτοι 170,000 ἐπὶ πλέον τῶν πωλήσεων τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἀκόμη καὶ οἱ ΡΚαθολικοὶ τῆς Γερμανίας ἤρχισαν νὰ ἐνδιαφέρωνται διὰ τὴν διάδοσιν τῆς Βίβλου καὶ ἵδρυσαν σχετικὴν ὀργάνωσιν μὲ ἕδραν ἐν Στουτγάρδῃ, ἥτις ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῶν ΡΚαθολικῶν ἐπισκόπων τῆς Γερμανίας.

Ἐπίσης ἐν ***Αὐστρίᾳ*** παρ' ὅλους τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμοὺς τοῦ λήξαντος καὶ τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας, αἱ πωλήσεις τῆς Ἑταιρίας ἀνῆλθον εἰς 37,000 ἔναντι 33,000 τοῦ προηγουμένου ἔτους. Καὶ ἐν τῇ γείτονι ***Πολωνίᾳ*** παρ' ὅλας τὰς δυσμενεῖς περιστάσεις ἐσημειώθη αὔξησις πωλήσεων 10°/₀ (33,430 ἀντίτυπα ἔναντι 30,190 περισυνῶν).

Εἰς τὴν ***Βαλκανικὴν Χερσόνησον*** καὶ ***Τουρκίαν*** εὑρίσκομεν συνολικὴν μείωσιν 1 ½ °/₀, ἤτοι 2,670 ἀντιτύπων ἐπὶ συνόλου 170,000. Ὁ κατωτέρω πίναξ ἐμφανίζει τὰς σχετικὰς λεπτομερείας:

	1934—35	*1933—34*	***Αὐξομειώσεις***
Ἑλλὰς	54,085	55 806	—1,721
Ρουμανία	47,658	41,821	+5,837
Νοτιοσλαυΐα	36,319	34,624	+1,695
Βουλγαρία	18,724	21,435	—2 711
Τουρκία	10,479	16,252	—5,773
Ἀλβανία	1,499	1,494	+ 5
Σύνολα	168,764	171,432	

Ὡς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει, καὶ πάλιν ἡ μικρὰ Ἑλλὰς ἔρχεται πρώτη ἐκ τῶν ἓξ τούτων κρατῶν εἰς τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὸν Θεῖον Λόγον. Ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὴν ἀλλόθρησκον Τουρκίαν, εὑρίσκομεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς (μὲ πληθυσμὸν 6,620,000) ἠγόρασε 54,000 ἀντιτύπων, ἐνῷ ἡ Νοτιοσλαυΐα (μὲ πληθυσμὸν 14 ἑκατομμυρίων) ἠγόρασε μόνον 36,000, ἡ Ρουμανία (μὲ πληθυσμὸν 19 ἑκατομμυρίων) 48,000, καὶ ἡ Βουλγαρία (μὲ πληθυσμὸν 6 ἑκατομμυρίων) 19,000 ἀντιτύπων. Ἤτοι, ἡ Ἑλλὰς ἠγόρασεν ἓν ἀντίτυπον διὰ κάθε 122 κατοίκους της, ἡ Βουλγαρία 1 διὰ κάθε 316 κατοίκους της καὶ ἡ Νοτιοσλαυΐα καὶ ἡ Ρουμανία 1 διὰ κάθε 400 κατοίκους των.

Εἰδικῶς διὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι πωλήσεις σημειοῦμεν ὅτι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 54,085 ἀντιτύπων, αἱ 38,611 ἦσαν τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως τοῦ Νεοφύτου Βάμβα καὶ μόνον 8,064 τοῦ ἀρχετύπου τῆς Κ. Διαθήκης, καθὼς καὶ 2,622 Ἑβραϊκά. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐν Τουρκίᾳ πωλήσεων τὸ πλεῖστον εἶναι Ἑλληνικά. Εἰς τὴν Δωδεκάνησον, ὅπου προπέρυσιν αἱ πωλήσεις ἀνῆλθον εἰς 4,000 ἀντίτυπα, ἤδη ὁ βιβλιοπώλης τῆς Ἑταιρίας Πεκλὰρ (Ἑλβετὸς) εἶναι περιωρισμένος εἰς τὴν Ρόδον. Αἱ Ἰταλικαὶ ἀρχαί, τῇ ὑποκινήσει τοῦ ΡΚαθολικοῦ κλήρου, δὲν τῷ ἐπιτρέπουν νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς λοιπὰς νήσους.

Μεταξὺ τῶν ***Ἑβραίων*** ἡ Ἑταιρία δὲν διεξάγει χωριστὸν ἔργον· οἱ δὲ βιβλιοπῶλαι δὲν κρατοῦν ἰδιαιτέρας στατιστικὰς τῶν πρὸς Ἑβραίους πωλήσεων. Ἡ μόνη σχετικὴ ἔνδειξις εἶναι αἱ πωλήσεις εἰς τὰς γλώσσας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι λαλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ἀποκλειστικῶς. Οὕτω λ. χ. κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καθ᾿ ἅπαντα τὸν κόσμον ἡ Ἑταιρία ἐπώλησε 41,701 τεύχη εἰς τὴν ***Ἑβραϊκὴν*** γλῶσσαν, 3,928 εἰ τὴν ***Ἰουδαιο-αραβικήν,*** 1,486 εἰς τὴν ***Ἰουδαιο-ισπανικὴν*** καὶ 240 εἰς τὴν ***Ἰουδαιο-γερμανικήν.*** Ἤτοι, ἐν συνόλῳ 47,355 ἀντίτυπα ἔναντι 46,134 πωληθέντων τὸ προηγούμενον ἔτος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, Σουδάν, Συρίαν, Παλαιστίνην, Κύπρον, Ὑπεριορδανίαν, Ἀραβίαν, Ἐρυθραίαν καὶ Ἀβησσυνίαν ἐπωλήθησαν ἐν ὅλῳ 156,477 ἀντίτυπα εἰς 118 γλώσσας καὶ διαλέκτους, ἔναντι 149,020 τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Εἰς τὴν ***Βόρειον Ἀφρικὴν*** (Τύνιδα, Ἀλγερίαν, Μαρόκον, Τριπολίτιδα καὶ Κυρηναϊκὴν) ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 66,614 ἀντίτυπα εἰς 51 γλώσσας (ὅσα περίπου καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος). Ἐπίσης εἰς τὴν ***Ἀνατολικήν, Δυτικὴν*** καὶ ***Κεντρῴαν Ἀφρικὴν*** αἱ πωλήσεις ἔμειναν περίπου στάσιμοι (102,183 ἀντίτυπα) Εἰς τὴν ***Νότιον Ἀφρικὴν*** ἐσημειώθη σημαντικὴ ἐλάττωσις τῶν πωλήσεων — 199,000 ἀντιτύπων ἔναντι 230,000 τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη κατὰ 31,000 ἀντιτύπων ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ πωλήσεις τοῦ προηγουμένου ἔτους ἦσαν ὅλως ἐξαιρετικῶς μεγάλαι, ὡς ἐκ τῆς νέας ἐκδόσεως τῆς Γραφῆς εἰς τὴν τοπικὴν Ὁλλανδικὴν γλῶσσαν (Afrikaans), τῆς ὁποίας ἡ ἐξαιρετικὴ ζήτησις φυσικῶς ἠλαττώθη σὺν τῷ χρόνῳ.

Ἐν τῇ ***Ἀσίᾳ,*** αἱ πωλήσεις ἐσημείωσαν ἐλάττωσιν ἐν ***Περσίᾳ*** (43,000 ἔναντι 51,000 ἀντιτύπων), αὔξησιν ἐν ***Ἰρὰκ*** (20,000 ἔναντι 18,000), στασιμότητα ἐν ***Ἰνδοστάνῃ*** (1,119,000 ἀντίτυπα). Ἐν ***Βιρμανίᾳ*** αἱ πωλήσεις ὑστέρησαν τῶν τοῦ ἔτους 1933—34 (106,000 ἔναντι 134,000 ἀντιτύπων), ἦσαν ὅμως ἀνώτεραι τῶν

τοῦ ἔτους 1932—33 (90,000). Ἐν ***Μαλαΐᾳ*** τοὐναντίον ἐσημειώθη σημαντικὴ αὔξησις—251,000 ἀντίτυπα ἔναντι 178,000 τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Εἰς ***Κίναν*** ἐπώλησεν ἡ μὲν Βρεττ. Βιβλικὴ Ἑταιρία 4,296,495 ἀντίτυπα (ἔναντι 3,902,000 τοῦ προηγ. ἔτους), ἡ δὲ Ἀμερικανικὴ καὶ ἡ Σκωτικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἄλλα 5,510,323 ἀντίτυπα, ὥστε ἐν συνόλῳ ἐκυκλοφόρησαν ἐν Κίνᾳ 9,706,818 ἀντίτυπα τοῦ Θείου Λόγου. Ἔλαβε δὲ ἡ Βρεττ. Β. Ἑταιρία ἐκ Κίνας συνεισφορὰς δολλαρίων 14,511.

Ἐν ***Ἰαπωνίᾳ*** ἡ Βρεττανικὴ καὶ ἡ Σκωτικὴ Β. Ἑταιρίαι ἐκυκλοφόρησαν 506,686 ἀντίτυπα ἔναντι 541,530 τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ 490 324 τοῦ ἔτους 1932—33. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη ἐξηγεῖται ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων θεομηνιῶν—σεισμῶν, κυκλώνων ἀνομβριῶν κτλ.—αἵτινες ἐταλαιπώρησαν τὴν χώραν καὶ ἐπροξένησαν τεραστίας ζημίας. Ἡ Ἀμερικανικὴ Β. Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν 611,887 ἀντίτυπα. Ὥστε ἐν συνόλῳ ἡ Ἰαπωνία ἠγόρασεν 1,118,573 ἀντίτυπα. Ἐν ***Κορέᾳ*** ἐπώλησεν ἡ Βρ. Β. Ἑταιρία 661,000 ἀντίτυπα ἔναντι 655,000 τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἐν ***Αὐστραλίᾳ*** καὶ ἐν ***Νέᾳ Ζηλανδίᾳ*** ἐσημειώθη μικρὰ ἐλάττωσις τῶν πωλήσεων. Ἐν ***Γαλλικῇ Ἰνδοκίνᾳ*** ἐπωλήθησαν 92,000 ἀντίτυπα ἔναντι 132,000 τοῦ 1933—34 καὶ 53,000 τοῦ 1932—33.

Τέλος εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Ἤπειρον, ἡ Ἑταιρία ἐπώλησεν ἐν ***Καναδᾷ*** καὶ ***Νέᾳ Γῇ*** 298,000 ἀντίτυπα ἔναντι τῶν περισυνῶν 276,000. Εἰς τὰς Ἀγγλικὰς νήσους τῶν ***Δυτ. Ἰνδιῶν*** 29,000 ἔναντι τῶν περισυνῶν 41,000, εἰς τὴν ***Νότιον Ἀμερικὴν*** 447,000 ἔναντι τῶν περισυνῶν 421,000.

***

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της ἐν ἔτει 1804 ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐξετύπωσε καὶ ἔθεσεν εἰς κυκλοφόρησιν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἄνω τῶν 464 ἑκατομμυρίων ἀντιτύπων τῶν Ι. Γραφῶν. Ἐξ αὐτῶν τὰ 120 ἑκατομμύρια ἦσαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1934-1935

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ***7,517,548 ἀντίτυπα*** τοῦ Θείου Λόγου, ἤτοι, 343,415 ὁλοκλήρους Βίβλους, 416,842 Κ. Διαθήκας καὶ 6,757,291 τεύχη μεμονωμένων βιβλίων τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Τὸ ὡς ἄνω σύνολον εἶναι ἔλαττον τοῦ συνόλου τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ 283,430 ἀντίτυπα. Ἐκ τῶν 7,517,548 τούτων, τὰ 3,404,334 διετέθησαν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, καὶ 4,113,214 εἰς ξένας χώρας.

Ὡς γνωστόν, ἡ Ἑταιρία ἐργάζεται, ἐκτὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἰς τὸ Μεξικόν, εἰς τὰς μικρὰς δημοκρατίας τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, τὰς μὴ Ἀγγλικὰς νήσους τῶν Δυτ. Ἰνδιῶν (Κούβαν, Πόρτο Ρίκο, Χαΐτην, κτλ.), εἰς ὁλόκληρον τὴν Νότιον Ἀμερικήν, τὴν Κίναν, τὸ Σιάμ, τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ τὰς Φιλιππίνας νήσους

Ἔχει ὅμως ἔργον καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, Ἀραβίᾳ Τουρκίᾳ, Βουλγαρίᾳ καὶ Ἑλλ. Μακεδονίᾳ. Εἰς διαφόρους δὲ ἄλλας χώρας προμηθεύει Ἱ Γραφὰς εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς ἱεραποστολάς, ὡς λ. χ εἰς Ἰνδοστάνην, Ἀφρικήν, Πολυνησίαν κτλ

Ἡ Ἑταιρία ἐκδίδει τὰ Ἱερὰ Γράμματα εἰς 182 γλώσσας καὶ διαλέκτους ἤτοι, Εὐρωπαϊκὰς 51, Ἀσιατικὰς 67, Ἀφρικανικὸς 16, Πολυνησίας 23 καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἠπείρου 25. Ἐπίσης ἔχει ἐκδόσεις διὰ τυφλοὺς (μὲ ἔκτυπα στοιχεῖα) Ἀγγλιστί, Γαλλιστί, Γερμανιστί, Ἰταλιστί, Ἱσπανιστί, Πορτογαλιστὶ καὶ Ἰαπωνιστί

Κατὰ χώρας ἔξω τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν αἱ πωλήσεις τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἦσαν ὡς ἑξῆς:

Δυτικὰς Ἰνδίας	101,630	ἀντίτυπα
Μεξικὸν	64,572	»
Κεντρικὴν Ἀμερικὴν	71,188	»
Νότιον Ἀμερικὴν	325,767	»
Ἐγγὺς Ἀνατολὴν (Τουρκίαν, Βουλγαρίαν, Ἑλλ. Μακεδονίαν)	29,842	»
Αἴγυπτον καὶ Ἀραβίαν	99,010	»
Φιλιππίνας νήσους	84,471	»
Σιὰμ	299,664	»
Κίναν	2,178,502	»
Ἰαπωνίαν	611,887	»
Πωληθέντα εἰς ἄλλας Βιβλικὰς Ἑταιρίας	129,220	»
Πωληθέντα εἰς ἱεραποστολὰς	117,461	»

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς Ἑταιρίας διὰ τὸ λῆξαν ἔτος παρουσιάζει ἔσοδα μὲν ἐκ δολλαρίων 784,697, ἔξοδα δὲ ἐκ δολλαρίων 729,899, ἤτοι, περίσσευμα δολλ 54,798.

***

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της ἐν ἔτει 1816 ἡ Ἀμερικανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν 261,365,086 ἀντίτυπα τοῦ Θείου Λόγου.

ΑΙ ἌΛΛΑΙ ΒΙΒΛΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἡ ***Ἐθνικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία τῆς Σκωτίας*** ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν 4,159,400 ἀντίτυπα, ἡ ***Ἰρλανδικὴ*** 100,346, αἱ ***Γερμανικαὶ Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι*** 716,485, ἡ ***Δανικὴ*** 65,632, ἡ ***Ὁλλανδικὴ*** 122,478, ἡ ***Νορβηγικὴ*** 90,729, ἡ ***Σουηδικὴ*** 91,379.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰς κυκλοφορίας ὅλων τῶν ὡς ἄνω Βιβλικῶν Ἑταιριῶν διὰ τὸ ἔτος 1934—35 εὑρίσκομεν ὅτι ἐκυκλοφόρησαν ἐν ὅλῳ *23,834,606* ἀντίτυπα τοῦ Θείου Λόγου.

— Ἔχεις Ἁγίαν Γραφήν; Καὶ ποῦ τὴν ἔχεις; Εἰς τὸ τραπέζι τῆς ἐργασίας σου ἢ ἐκεῖ ’ψηλὰ ’στὸ εἰκόνισμα; Τὴν διαβάζεις ἢ ἁπλῶς τὴν λιβανίζεις;

Η 400-ΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

Πέρυσιν ἑωρτάσθη ἡ 400-ετηρὶς τῆς Γερμανικῆς Βίβλου τοῦ Λουθήρου. Ἐφέτος συμπληροῦνται 400 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς πρώτης μεταφράσεως ὁλοκλήρου τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ἐκπονηθείσης ὑπὸ τοῦ ***Μάϊλς Κοβερδαίηλ*** (Miles Coverdale). Ὅπως καὶ πρὸ τοῦ Λουθήρου ὑπῆρχον τμηματικαὶ μεταφράσεις τῶν ἱερῶν βιβλίων εἰς τὴν Γερμανικήν, οὕτω καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Coverdale προηγήθησαν μεταφράσεις τινες Ἀγγλικαί. Κυριωτέρα μεταξὺ τούτων ἦτο ἡ τοῦ ***Οὐΐκλιφ*** (Wycliffe), ὅστις μετέφρασε τὴν Βίβλον ἐκ τῆς Λατινικῆς Βουλγκάτας τοῦ Ἱερωνύμου εἰς τὴν ὁμιλουμένην τότε ἀρχαϊκὴν Ἀγγλικήν. Ἀλλ' ἡ μετάφρασις αὕτη, ἥτις εἶδε τὸ φῶς περὶ τὸ ἔτος 1388, δὲν ἐκυκλοφόρησεν εὐρέως, ἐκδοθεῖσα χειρόγραφος, ἐπειδὴ ἡ τυπογραφία δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐφευρεθῆ. Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς τυπογραφίας εἰς τὴν Ἀγγλίαν τῷ 1477, πρῶτος ὁ Τύνδεϋλ (Tyndale) μετέφρασεν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου τὴν Κ. Διαθήκην καὶ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ τὴν Πεντάτευχον.

Ἡ ἔκδοσις τοῦ Coverdale ὁλοκλήρου τῆς Βίβλου, παρ' ὅλον τὸν λυσσαλέον διωγμὸν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Παπίζοντος εἰσέτι καθεστῶτος, ἔσχε μεγάλην ἀπήχησιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅτε δὲ ἀπηγορεύθη ἡ κυκλοφορία αὐτῆς καὶ οἱασδήποτε μεταφράσεως, οἱ Ἄγγλοι λόγιοι, οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ μίαν νέαν, καλλιτέραν ἔκδοσιν τῆς Ἱ. Βίβλου, συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν Γενεύην καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Καλβίνου ἐξεπόνησαν καὶ ἐξετύπωσαν τῷ 1560 τὴν λεγομένην «Βίβλον τῆς Γενεύης», εἰς μικρὸν σχῆμα, ἥτις ἐπὶ μίαν πεντηκονταετίαν ὑπῆρξεν ἡ οἰκιακὴ Βίβλος τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, διαδοθεῖσα λαθραίως παρ' ὅλας τὰς ἀπαγορεύσεις, ἕωσοῦ ὑπὸ τὴν ἐπίνευσιν καὶ τῇ ἐντολῇ τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ Α' τρεῖς ἐπιτροπαὶ ἀνεθεώρησαν τὴν Ἀγγλικὴν Βίβλον, καὶ τῷ 1611 ἐξεδόθη ἡ λεγομένη «Ἐπίσημος Ἔκδοσις» (Authorized Version), ἥτις μέχρι σήμερον παραμένει ἐν χρήσει εἰς ὅλας τὰς Ἀγγλοφώνους Εὐαγγελικὰς Ἐκκλησίας. Ἀληθῶς τῷ 1881—1885 ἐξεπονήθη νέα ἀναθεώρησις (Revised Version) ἐν Ἀγγλίᾳ, ἥτις ὅμως δὲν κατώρθωσεν εἰσέτι νὰ ἐκτοπίσῃ τὴν γενικῶς παραδεδειγμένην μετάφρασιν τοῦ 1611.

Ἡ Ἀγγλικὴ Βίβλος, ἰδίως ἡ τοῦ 1611, ἐπέδρασε τεραστίως ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς νεωτέρας Ἀγγλικῆς γλώσσης, εἰς βαθμὸν ὥστε τὸ λεκτικὸν καὶ αἱ φράσεις αὐτῆς καὶ σήμερον ἀκόμη νὰ ἀποτελῶσι τὸν ὡραιότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον πλοῦτον τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης. Διὰ τοῦτο δικαίως ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Ε' ἐχαρακτήρισε τὴν Ἀγγλικὴν Ἁγ. Γραφὴν ὡς «ἀπὸ γλωσσικῆς ἀπόψεως τὸν πρώτιστον ἐθνικόν μας θησαυρόν», ἡ δὲ 400-ετηρὶς τῆς πρώτης Ἀγγλικῆς Βίβλου ἑωρτάσθη μεθ' ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ Ἀγγλο-σαξωνικοῦ κόσμου.

Κατωτέρω παραθέτομεν τὰς ἀγορεύσεις, αἵτινες πρωτοβουλίᾳ τῆς Ἀμερικανικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἐξεπέμφθησαν διὰ τοῦ ραδιοφώνου περὶ τῆς Ἀγγλικῆς Βίβλου τὴν 6 Ὀκτωβρίου 1935 ἐκ Νέας Ὑόρκης.

Πρῶτος ὡμίλησεν ἐκ Καλιφορνίας ὁ διακεκριμένος ἐπιστήμων καὶ πρύτανις τοῦ Πολυτεχνείου Καλιφορνίας ***Ροβέρτος Μίλλικαν*** (Robert Millikan) ὡς ἑξῆς:

«Εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον ὁ ἀσφαλέστερος γνώμων τοῦ χαρακτῆρος ἑνὸς λαοῦ εἶναι τὰ βιβλία, περιοδικά, ἐφημερίδες κτλ., ἅτινα ἀναγινώσκει. Καὶ εἰς τὸν σοβαρῶς καὶ συμπαθῶς μελετῶντα τὸν Ἀμερικανικὸν λαὸν προξενοῦν πολλάκις κατάπληξιν ὀδυνηρὰν τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα βλέπει εἰς τὰς προθήκας τῶν βιβλιοπωλείων καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως κατώτερα τοῦ πολιτισμοῦ ἡμῶν Ὅταν ἀφ' ἑτέρου ἐρωτήσωμεν τοὺς βιβλιοπώλας ποῖα βιβλία ἀγοράζονται περισσότερον καὶ πληροφορηθῶμεν ὅτι ἡ κυκλοφορία τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν κυκλοφορίαν ὅλων συλλήβδην τῶν ἄλλων βιβλίων—7 ½ ἑκατομμύρια ἀντιτύπων ἐπωλήθησαν ὑπὸ τῆς Ἀμερικ. Βιβλ. Ἑταιρίας κατὰ τὸ ἔτος 1934 εἰς 148 γλώσσας—τοῦτο τὸ γεγονὸς εἶναι διὰ κάθε Ἀμερικανὸν Χριστιανὸν οἱασδήποτε ἀποχρώσεως, ἐξόχως παρήγορον. Δι' ἐμὲ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔχει ἄμεσον σχέσιν μὲ τὸ ἄλλο ἐξ ἴσου παρήγορον γεγονός, ὅπερ προκύπτει ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν στατιστικῶν, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς χώρας μας, οἵτινες εἶναι κοινωνὰ μέλη τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, σταθερῶς αὐξάνει. Καὶ τὰ δύο ταῦτα γεγονότα εἶναι ἀλληλένδετα, διότι ὅλαι αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι οἱασδήποτε ἀποχρώσεως σέβονται τὴν Ἁγ. Γραφὴν καὶ λαμβάνουν τὰς διδασκαλίας αὐτῆς ὡς ὁδηγὸν αὐτῶν. Πῶς λοιπὸν ἐξηγεῖται τὸ ὅτι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι εἰς πολλὰ διαφωνοῦν πρὸς ἀλλήλους, λαμβάνουν τὸ αὐτὸ βιβλίον ὡς πηγὴν καὶ κανόνα τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ζωῆς; Καὶ πῶς ἐξηγεῖται τὸ ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή, ἀσχέτως πρὸς τὰς Ἐκκλησίας, ἤσκησε καὶ ἀσκεῖ τόσον τεραστίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν γραμμάτων, τῶν καλῶν τεχνῶν, τῆς μουσικῆς, τῆς ἐκπαιδεύσεως;

Νομίζω ὅτι ἡ ἀπάντησις εἶναι ὅτι ἡ Ἁγ. Γραφὴ ἀναμφισβητήτως πραγματεύεται τὰς πλέον θεμελιώδεις, τὰς πλέον βαθείας καὶ τὰς πλέον παγκοσμίως ἀνεγνωρισμένας ἀξίας τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ποῖαι δὲ εἶναι αὗται;

Πρῶτον, ἡ Γραφὴ εἶναι βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀποπνέει τὴν ἀλήθειαν. Τὰ πρόσωπα καὶ αἱ σκηναί, ἃς περιγράφει, εἰκονίζονται ἀκριβῶς ὅπως ἦσαν. Αἱ ἁμαρτίαι καὶ ἀδυναμίαι τῶν ἡρώων τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας ἐκτίθενται μὲ τὴν αὐτὴν παρρησίαν, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ αἱ ἀρεταὶ καὶ εὐγενεῖς πράξεις των. Τοῦτο εἶναι σπανία ἰδιότης εἰς τὴν κοσμικὴν φιλολογίαν. Αἱ Ἱ. Γραφαί, ἑρμηνευόμεναι πάντοτε συμφώνως πρὸς τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν συνεγράφησαν, εἶναι ἱστορικὴ πηγὴ ὅλως ἐξαιρετικῆς φιλαληθείας καὶ ἀξιοπιστίας.

Δεύτερον, ἡ Βίβλος ἐκφράζει κατὰ τρόπον ὅλως ἐξαιρετικὸν τὰ βαθύτατα καὶ τὰ μᾶλλον γενικῶς παραδεδεγμένα ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Εἶναι γενικῶς ἀνεγνωρισμένον ὅτι ἐκαλλιέργησεν, ὡς κανὲν ἄλλο βιβλίον ἐξ ὅλης τῆς βιβλιογραφίας τοῦ κόσμου δὲν κατώρθωσε νὰ καλλιεργήσῃ, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀλτρουϊσμοῦ καὶ τῆς φιλαλληλίας, τῆς μερίμνης διὰ τὸ γενικὸν καὶ ἀπώτερον καλὸν τῆς κοινωνίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἰδιοτελῆ ἐγωϊστικὰ συμφέροντα τῶν ἀτόμων. Καὶ τοῦτο, κατὰ τὴν γενικὴν ὁμολογίαν, εἶναι ἡ ὑπερτάτη καὶ ἀπαραίτητος ἀνάγκη

διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον ὠργανωμένης κοινωνίας, διὰ τὴν ἐπίτευξιν οἱουδήποτε πεπολιτισμένου κόσμου.

Τρίτον, ἡ Βίβλος παρουσιάζει, ὅπως κανὲν ἄλλο σύγγραμμα οὐδὲ πόρρωθεν κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ, τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν ἰδεῶν καὶ ἰδανικῶν, τὴν ἐξέλιξιν τῆς θρησκείας ἀπὸ θρησκεύματος σφοδρῶς ἐθνικιστικοῦ εἰς εὐρυτάτην ἀντίληψιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδελφοσύνης καὶ εἰς εὐλαβῆ πίστιν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Παντοδυνάμου Δημιουργοῦ.

Φαντάζομαι ὅτι ἡ μέλλουσα πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος θὰ ἦναι ἀνάλογος πρὸς τὴν μέλλουσαν κυκλοφορίαν τῆς Ἁγ. Γραφῆς.»

***

Μετὰ τὸν καθηγητὴν Μίλλικαν, ὁ κ. Φράγκ Ι. Λές (Frank J. Loesch) πρόεδρος τῆς ἐν Σικάγῳ Ἐγκληματολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς ἐκ Σικάγου:

«Ἡ μετάφρασις τῆς Βίβλου εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ Coverdale καὶ ἡ ἔκδοσις αὐτῆς κατὰ τὸ 1535, ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ καθ᾽ ὃν τρόπον ἡ ξηρὰ καὶ ἄνυδρος γῆ δέχεται καὶ ἀπορροφᾷ μίαν εὐεργετικὴν βροχήν.

Ἡ ὡραιότης τῆς μεταφράσεως ἐκείνης συνίστατο κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἦτο γεγραμμένη εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ. Ἐμύριζε τὸ πάτριον χῶμα, καὶ ἦτο καταληπτὴ εἰς τὸν κοινὸν λαόν. Καὶ ἔκτοτε ἡ Βίβλος κατέστη τὸ «στημόνι» καὶ τὸ «φάδι» τῆς λατρείας, τῆς σκέψεως καὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ. Ἡ Βίβλος διεπότισεν ἔκτοτε ὁλόκληρον τὴν Ἀγγλικὴν φιλολογίαν.

Ἡ Βίβλος τοῦ Coverdale προηγήθη κατὰ 76 ἔτη τῆς Ἐπισήμου Ἀγγλικῆς Βίβλου τοῦ Βασιλέως Ἰακώβου. Ἡ Βίβλος εἰς δύο γενεὰς κατέστη τὸ μοναδικὸν βιβλίον τῆς οἰκογενείας. Διὰ τῆς καθημερινῆς μελέτης αὐτῆς καὶ διὰ τῆς οἰκογενειακῆς λατρείας καὶ συνομιλίας αἱ ἀλήθειαι τῆς Γραφῆς ἐνετυπώθησαν εἰς ὅλων τὰς ψυχάς. Ὁ λαὸς ἀπερρόφησε καὶ ἐνεποτίσθη τὸ πνεῦμα τῆς Γραφῆς. Καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο μετεφέρθη εἰς Ἀμερικὴν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων προγόνων μας, οἵτινες ἔθεσαν τὴν Ἁγ. Γραφὴν ὡς βάσιν τῶν νόμων τοῦ Κράτους καὶ τῶν κανόνων τῆς ἀτομικῆς ζωῆς. Τὸ πνεῦμα τοῦτο διαπνέει τὴν νομοθεσίαν ἡμῶν μέχρι τῆς σήμερον. Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ Βίβλος διεμόρφωσε τὸν χαρακτῆρα τῶν Ἀγγλοφώνων λαῶν καθ᾽ ἅπαντα τὸν κόσμον καὶ ἤσκησε κυρίαρχον ἐπίδρασιν ἐπὶ ὅλων, οἵτινες ἔκτοτε μετῴκησαν εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς ἀκτάς, καὶ τῶν ἀπογόνων τῶν.

Ἡ 400-ετηρὶς αὕτη πρέπει νὰ ἐντυπώσῃ εἰς πάντας τοὺς Χριστιανοὺς ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ οὐδέποτε ἀπώλεσε τὴν ἐπιβολήν του καὶ ὅτι αἱ ἀλήθειαι, ἅς ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, εἶναι προωρισμέναι τελικῶς νὰ κυριαρχήσουν ὁλοκλήρου τῆς οἰκουμένης.

Ἐκ πολυετοῦς μελέτης τῆς Ἀγγλικῆς Βίβλου καὶ ἐκ τῆς προσπαθείας μου ὅπως ἐν πολλῇ ἀνθρωπίνῃ ἀδυναμίᾳ θέσω εἰς ἐφαρμογὴν τὰς διδασκαλίας της εἰς τὴν καθημερινήν μου ζωήν, ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ μέγιστον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ σήμερον εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἀμερικῆς,

θὰ ἦτο, ὅλοι οἱ γονεῖς νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν συνήθειαν τῶν πατέρων μας τῆς οἰκογενειακῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ νὰ ἐντυπώνουν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων των τὰς ὡραίας ἱστορίας τῶν ἁγίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἃς ἔχομεν εἰς τὴν Γραφήν, καὶ τὴν ἀδελφοσύνην καὶ ἀγάπην πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ἣν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τῶν ὡραίων Του παραβολῶν καὶ διδασκαλιῶν καὶ διὰ τοῦ παραδείγματός Του, ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον. Ἐὰν τοῦτο ἐφαρμόσωμεν, τὰ παιδία μας θὰ γίνουν καλλίτεροι χαρακτῆρες καὶ καλλίτεροι πολῖται, θὰ ἔχουν σαφεστέρας πεποιθήσεις περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου, καὶ σταθερωτέρας ἠθικὰς ἀρχάς· διότι ἡ Βίβλος δημιουργεῖ χαρακτῆρας ἱκανοὺς νὰ ἀντιμετωπίσουν οἱανδήποτε βιωτικὴν περιπέτειαν μὲ γαληνιαίαν πεποίθησιν εἰς τὸν Θεῖον Λόγον.

Ἃς ἐπανέλθωμεν λοιπὸν εἰς τὴν Βίβλον, διὰ νὰ ἀντλήσωμεν τὴν δύναμιν καὶ τὴν γαλήνην ἐκείνην πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν θλίψεων καὶ τῶν χαρῶν τοῦ βίου, τὴν ὁποίαν μόνον τὸ εὐλογημένον τοῦτο βιβλίον χορηγεῖ».

***

Μετὰ τοῦτο ἐκ Βασιγκτῶνος ὁ κ. Χώλ, Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀμερικῆς, μετέδωκε τὸ ἑξῆς διάγγελμα τοῦ κ. Ρόοζβελτ, Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν:

«Ἡ τετρακοσιοστὴ ἐπέτειος τῆς ἐκτυπώσεως τῆς πρώτης Ἀγγλικῆς Βίβλου εἶναι γεγονὸς μεγάλης σημασίας, καὶ προκαλεῖ τὴν εὐλαβῆ προσοχὴν τῶν Ἀγγλοφώνων λαῶν καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον. Ἀπὸ τῆς 4 Ὀκτωβρίου 1535, ὅτε ὁ Miles Coverdale (Αὐγουστινιανὸς μοναχός, καὶ βραδύτερον Ἐπίσκοπος τοῦ Ἔξετερ) ἐξέδωκε τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν τοῦ λαοῦ, χρονολογεῖται ἀξιοσημείωτος διάδοσις τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἐκείνων ἀρχῶν, αἵτινεςτόσον βαθεῖαν ἐπίδρασιν εἶχον ἐπὶ τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ὅτι καὶ ὁ Γουλιέλμος Τύνδεϋλ συνεισέφερε σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ταύτην μετάφρασιν, γενικῶς ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν. Βεβαίως δὲ ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι, οἵτινες συνέτρεξαν εἰς τὸ μνημειῶδες τοῦτο κατόρθωμα. Ἀνεξαρτήτως καὶ ἀσχέτως πρὸς τὸν ζῆλον τῶν ἀφωσιωμένων τούτων μεταφραστῶν, τὸ ἔργον των σημειώνει μίαν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἐποχῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀγγλοφώνων λαῶν.

Θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἐκτιμήσῃ κανεὶς τὴν μεγίστην ἐπίδρασιν τοῦ βιβλίου τούτου καὶ ἄλλων μεταγενεστέρων μεταφράσεων τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἐπὶ τῆς γλώσσης, τῆς φιλολογίας, τοῦ ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν μας θεσμῶν. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὀφείλομεν πᾶν ὅ,τι ὡραῖον καὶ εὐγενὲς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ φιλολογία μας. Εἰς αὐτὸ ἡ ποίησις, ὁ πεζὸς λόγος, ἡ δημοσία ῥητορική, ἡ μουσική, ἡ καλλιτεχνία μας εὗρον ὁδηγίαν καὶ ἔμπνευσιν. Ὁ μέγας Λίγκολιν ἀνεκεφαλαίωσεν εἰς ὀλίγας λέξεις τὴν μεγάλην μας ὀφειλὴν πρὸς τὸ βιβλίον τοῦτο, εἰπών: «Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι εἶναι τὸ καλλίτερον δῶρον, τὸ ὁποῖον ἔδωκέ ποτε ὁ Θεὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπον».

Οὐδεὶς μελετῶν τοὺς βίους τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τῶν ἱδρυτῶν καὶ ὁδηγῶν καὶ εὐεργετῶν τοῦ λαοῦ ἡμῶν, δύναται νὰ μὴ ἀντιληφθῇ τὴν προέχουσαν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἁγ. Γραφὴ ἔσχεν ὡς ὁδηγὸς καὶ ἔμπνευσις τῆς ζωῆς των.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ δόγματος, εἰς ὃ ἀνῆκον, εἰς τὴν Βίβλον εὕρισκον ἕκαστος τὸ στοιχεῖον ἐκεῖνο, ὅπερ κατηύθυνε τὴν πορείαν του καὶ ἦτο τὸ κίνητρον τῆς δράσεώς των. Ὁπουδήποτε καὶ ἂν περιβλέψωμεν, ἀκόμη καὶ εἰς ἐποχὰς ἀποστασίας καὶ ἀπιστίας, πάλιν μυριάδες ἀνθρώπων εὗρον εἰς τὸς ἱερὰς σελίδας ἐνθάρρυνσιν καὶ ἀναψυχὴν εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ ὑψηλοτέρων ἰδανικῶν.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα τῆς Δημοκρατίας ἡμῶν ἡ ἐπιρροὴ καὶ ὁδηγία τῆς Βίβλου ἐπὶ τῶν ἡγητόρων τοῦ ἔθνους ὑπῆρξε καταφανής. Διὰ τὸν Γεώργιον Βασιγκτῶνα τὸ βιβλίον τοῦτο περιεῖχεν ὅλας τὰς θετικὰς ἠθικὰς ἀρχάς, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν βάσιν τῆς πολιτείας αὐτοῦ. Εἰς τὸν ὀξὺν νοῦν του αἱ ἠθικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ ἀρχαὶ ἦσαν, ὡς ἔλεγε, τὰ «ἀπαραίτητα στηρίγματα τῆς πολιτικῆς εὐημερίας, οἱ στῦλοι τῆς κοινωνίας». Ὁ πρόεδρος Τζέφφερσον, ἂν καὶ μύστης τῶν ἰδεῶν τῶν μεγίστων φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, ἐθεώρει τὴν Γραφὴν ὡς τὴν πηγὴν τῆς ὑψηλοτάτης διανοήσεως, καὶ ἐφρόνει ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο περιεῖχε τὸ εὐγενέστατον ἠθικὸν σύστημα, ὅπερ ἐγνώρισέ ποτε ὁ κόσμος.

Ἀλλ' ἐντελῶς ἀσχέτως πρὸς τὰς γνώμας ταύτας τῶν μεγάλων ἀρχηγῶν καὶ ἡγητόρων τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν Βίβλον, ὃν ᾐσθάνθησαν καὶ αἰσθάνονται σήμερον μυριάδες καὶ ἑκατομμύρια τοῦ λαοῦ ἡμῶν, προσδίδει εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο τὴν ἐξαιρετικὴν ὅλως θέσιν του εἰς τὴν φιλολογίαν ἡμῶν. Οἱ καιροὶ καὶ μετ' αὐτῶν τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ ἔθνους ἀλλάσσουν, ἀλλ' ἡ Βίβλος ἐξακολουθεῖ νὰ ἦναι τὸ πλέον ἀγαπητόν, τὸ περισσότερον ἀναγινωσκόμενον καὶ μελετώμενον βιβλίον τῆς χώρας. Ὑπέστη ἰσχυρὰς ἐπιθέσεις, ὑπεβλήθη εἰς τὰς πλέον ἐξονυχιστικὰς ἐρεύνας καὶ κριτικάς, καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ τὰ σκῆπτρα τοῦ κόσμου τῶν βιβλίων. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν τὴν ἐθνικήν μας ἱστορίαν, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τὸ μέγα μέρος, τὸ ὁποῖον ἡ Βίβλος συνεισέφερεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς Δημοκρατίας ἡμῶν. Ἡ διδασκαλία αὐτῆς ἔρριψε βαθείας ρίζας εἰς τὴν ἐθνικήν μας συνείδησιν. Ἐνόσῳ ἠκολουθήσαμεν πιστῶς τὰς ἐντολὰς αὐτῆς, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν μεγίστην εὐημερίαν καὶ εὐνομίαν· ὁσάκις κατήντησε νὰ ἦναι δι' ἡμᾶς βιβλίον κλειστόν, ἐκλονίσθημεν καὶ ὠπισθοδρομήσαμεν.

Εἶναι καλὸν καὶ ὠφέλιμον, ὅτι τηροῦμεν τὴν ἐπετηρίδα ταύτην τῆς πρώτης Ἀγγλικῆς Βίβλου. Εἶναι στιγμὴ κατάλληλος ὅπως τονίσωμεν ἐκ νέου τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀξίαν εἰς τὴν ἐθνικήν μας ζωήν. Ὡς φιλολογία, ὡς βιβλίον ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀρχῶν, κατέχει θέσιν ἀληθῶς μοναδικήν. Καὶ συνιστῶ εἰς πάντα τὸν λαὸν ἡμῶν τὴν προσεκτικὴν καὶ εὐλαβῆ μελέτην τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ βιβλίου».

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

(Τῇ παρακλήσει πολλῶν συνδρομητῶν ἀνατυποῦται ἐκ τοῦ τεύχους Νοεμβρίου 1932 τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς»).

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀείποτε ἀντετάχθη κατὰ τῆς μεταφράσεως τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἰς τὴν Νεο-ελληνικὴν γλῶσσαν, ἰσχυριζομένη ὅτι τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν πρωτότυπον τῆς Κ. Διαθήκης καὶ ἡ ἀρχαία

Ἑλληνικὴ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης (ἡ λεγομένη τῶν Ἑβδομήκοντα) δὲν χρῄζουσι μεταφράσεως, διότι εἶναι καταληπταὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τῆς σήμερον, καὶ ὅτι διὰ τῆς μεταφράσεως αὐτῶν ὑπεισέρχονται διαστροφαὶ καὶ ἑτεροδιδασκαλίαι. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα, τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν διὰ πολλῶν ἄρθρων ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ τοῦ ἀρχετύπου τῆς Κ. Διαθήκης καὶ ἔτι περισσότερον τῆς Μεταφράσεως τῶν Ἑβδομήκοντα εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκατάληπτα εἰς τοὺς σημερινοὺς Ἕλληνας. Ὡς πρὸς δὲ τὰς δῆθεν διαστροφὰς καὶ ἑτεροδιδασκαλίας, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπανειλημμένως ἐπροκαλέσαμεν τοὺς τὰ τοιαῦτα ὑποστηρίζοντας νὰ ὑποδείξουν ***μίαν*** κἂν διαστροφὴν τῆς ἐννοίας τοῦ πρωτοτύπου εἰς τὴν ὡραίαν Νεο-ελληνικὴν μετάφρασιν, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα τοῦ σοφοῦ Νεοφύτου Βάμβα, ἀρχιμανδρίτου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Εἰς τὰς προκλήσεις μας ὅμως ταύτας οὐδεμία ἐδόθη ποτὲ ἀπάντησις, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δοθῇ, ἀφοῦ οὐδεμία διαστροφὴ δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὸ ἐπιμελὲς καὶ εὐσυνείδητον αὐτὸ ἔργον τοῦ Βάμβα.

Ἐν τούτοις, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἄλλοτε (πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας) πολλάκις ᾐσθάνθη καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην ὅπως τὰ ἱερὰ κείμενα μεταφρασθοῦν εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν διάλεκτον, ἵνα γίνουν καταληπτὰ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν.

Ἀφίνοντες κατὰ μέρος μίαν Νεο-ελλ. μετάφρασιν τῆς Πεντατεύχου, ἣν ἐξέδωκεν ὁ E. B. Soncino ἐν Κων/πόλει τῷ 1547 χάριν τῶν Ἑβραίων τῆς πόλεως ἐκείνης, οἵτινες ὁμιλοῦντες μίαν Ἑλληνικὴν διάλεκτον εἶχον ἀπομάθει τελείως τὰ Εβραϊκά, ἐρχόμεθα πρῶτον εἰς τὴν δίγλωσσον ἔκδοσιν (ἀρχέτυπον καὶ νεοελληνικὴν μετάφρασιν) τῆς Κ. Διαθήκης, ἥτις ἐδημοσιεύθη ἐν Γενεύῃ τῷ 1638, ἐκπονηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκ Καλλιπόλεως Ἕλληνος μοναχοῦ Μαξίμου τῇ ἐπιδοκιμασίᾳ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως καὶ ἐκδοθεῖσα δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως τῶν Κάτω Χωρῶν.

Τὸ Ψαλτήριον (κατά τε τοὺς Ἑβδομήκοντα καὶ εἰς μετάφρασιν νεοελληνικὴν) ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1643, ἐπιστασίᾳ ἑνὸς Κρητὸς μοναχοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, Ἀγαπίου ὀνόματι, ὅστις ἐγκατεστάθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1640.

Κατὰ τὸ ἔτος 1703 ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ νέα ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τοῦ Μαξίμου, ἐπιμελείᾳ Σεραφεὶμ τινος, πρῴην Ὀρθοδόξου ἱερέως. Τὸ πρόσωπον τοῦ Σεραφεὶμ καὶ ὁ πρόλογος, τὸν ὁποῖον προέταξε τῆς ἐκδόσεώς του, ἐγέννησαν τόσην δυσφορίαν, ὥστε ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης διέταξε νὰ καῇ τὸ βιβλίον. Μετὰ δύο ὅμως ἔτη ἐξεδόθη νέα ἔκδοσις ἄνευ τοῦ προλόγου, ἥτις οὐδεμίαν ἐπροκάλεσεν ἀντίρρησιν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας. Τῷ 1710 εἶδε τὸ φῶς νέα ἀναθεωρημένη ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τοῦ Μαξίμου, βασιζομένη εἰς διορθώσεις γενομένας ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος λογίου Ἀναστασίου Μιχαήλ, ὅστις διώρθωσε τὴν ὀρθογραφίαν καί τινα παροράματα τῆς ἀρχικῆς ἐκδόσεως καὶ ἀντικατέστησε τὰς ἐν αὐτῇ Τουρκικὰς καὶ Ἰταλικὰς λέξεις δι' Ἑλληνικῶν. Ἡ ἔκδοσις αὕτη ἐθεωρήθη καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου Φράγκε (Francke), βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ Λιβερίου Κωλέττη, Ἀθηναίου ἐγκατεστημένου ἐν Βενετίᾳ. Ἡ πολύγλωσσος ἔκδοσις τῆς Λειψίας τοῦ 1751 περιέχει τὴν Νεοελληνικὴν ταύτην μετάφρασιν τοῦ Μιχαήλ.

Ἡ πρώτη Νεο ελληνικὴ μετάφρασις τῆς Κ. Διαθήκης, ἣν ἐδημοσίευσεν ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία (1810), ἦτο ἡ δίγλωσσος (ἀρχαία καὶ νεοελληνικὴ) ἔκδοσις τοῦ Μαξίμου, ὡς αὕτη εἶχε διορθωθῆ ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ πρὸ 100 ἐτῶν. Ἡ ἔκδοσις αὕτη ἐπισήμως ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ τότε Οἰκουμ. Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ΙΣΤ΄. Τῷ 1814 ἡ μετάφρασις αὕτη, μέ τινας διορθώσεις, ἐστερεοτυπήθη καὶ κατόπιν ἐπανειλημμένως ἀνετυπώθη. Μία τῶν ἀνατυπώσεων τούτων ἐγένετο ἐν Πετρουπόλει τῷ 1817 ὑπὸ τῆς Ρωσσικῆς Ἁγιογραφικῆς Ἑταιρίας.

Τῷ 1819 καὶ πάλιν τῷ 1824 ἡ Βρεττανικὴ Β. Ἑταιρία ἐξέδωκε νέαν ἀνατύπωσιν τῆς διγλώσσου ἐκδόσεως τοῦ 1810, καὶ τῷ 1822 νέαν διωρθωμένην ἔκδοσιν μόνης τῆς μεταφράσεως.

Τῷ 1824 ἡ Ἰόνιος Βιβλικὴ Ἑταιρία ἐξέδωκεν ἐν Κερκύρᾳ τὸ Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, «δίγλωττον ἁπλο-ελληνικὸν καὶ ἀλβανητικόν», ὡς λέγει ἡ προμετωπίς. Τῷ δὲ 1827 ἐξεδόθη ὁλόκληρος ἡ Κ. Διαθήκη Νεο-ελληνιστὶ καὶ Ἀλβανιστὶ μὲ χαρακτῆρας ἑλληνικοὺς (εἰς Τοσκικὴν διάλεκτον), ἥτις ἔκτοτε ἐπανειλημμένως ἀνετυπώθη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1819 ὁ Ἱλαρίων, τότε ἡγούμενος τοῦ μετοχίου τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ βραδύτερον Μητροπολίτης Τιρνόβου, ἀνέλαβεν ἐ τινεύσει τοῦ Οἰκ. Παιριαρχείου νὰ ἐκπονήσῃ Νεοελληνικὴν μετάφρασιν ὁλοκλήρου τῆς Βίβλου (ἐκ τῆς Μεταφράσεως τῶν Ἑβδομήκοντα, ἐκδ. Βενετίας τοῦ 1687 καὶ ἐκ τοῦ παραδεδεγμένου κειμένου—textus receptus—τῆς Κ. Διαθήκης). Ἡ μετάφρασίς του ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Σινᾶ καὶ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, τοὺς ὁποίους ὥρισε πρὸς τοῦτο ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὅτε ὅμως ἐτελείωσεν ἡ ἀναθεώρησις, εὑρέθη ἀδύνατος ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ἔργου εἰς τὰ Πατριαρχικὰ τυπογραφεῖα καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῇ ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τῶν Ἄγγλων ἑλληνιστῶν Renouard καὶ Platt. Οὗτοι, ἐξετάσαντες τὴν μετάφρασιν καὶ εὑρόντες αὐτὴν πολὺ παραφραστικὴν καὶ ἀπομακρυνομένην τῆς κυριολεξίας τοῦ ἀρχετύπου, ἐπέφερον διορθώσεις τινάς, ἀλλ' ἡ ἐκτύπωσις μετ' ὀλίγον ἐσταμάτησε λόγῳ τῶν διαμαρτυριῶν τοῦ Ἱλαρίωνος. Τὸ οὕτω διωρθωμένον κείμενον τῆς μεταφράσεως τοῦ Ἱλαρίωνος εἶχε φθάσει μέχρι τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου· διὸ καὶ ἐξεδόθη τοῦτο χωριστὰ ὑπὸ τῆς Βρ. Β. Ἑταιρίας (ἔτος 1827). Ἡ δὲ ἄθικτος μετάφρασις τοῦ Ἱλαρίωνος ὁλοκλήρου τῆς Κ. Διαθήκης ἐξεδόθη τὸ ἑπόμενον ἔτος εἰς δύο ἐκδόσεις, τὴν μίαν ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀρχετύπου καὶ τὴν ἑτέραν ἄνευ αὐτοῦ. Ἐπίσης ἡ μετάφρασις τοῦ Ψαλτηρίου ὑπὸ τοῦ Ἱλαρίωνος ἐδημοσιεύθη ὁμοῦ μὲ τὴν Μετάφρασιν τῶν Ἑβδομήκοντα. Τῷ δὲ 1831 ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρία τῆς Γενεύης ἐξέδωκε νέαν ἔκδοσιν τῆς Κ. Διαθήκης τοῦ Ἱλαρίωνος.

Ὅλαι αἱ ὡς ἄνω μεταφράσεις ἦσαν εἰς τὴν «κοινὴν» ἢ καθομιλουμένην Νεοελληνικήν. Ἡ μετάφρασις τοῦ Ἱλαρίωνος ἦτο κάπως περισσότερον ἀπηλλαγμένη ξενικῶν λέξεων καὶ δημωδῶν ἐκφράσεων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἶχεν οὐκ ὀλίγα τοιαῦτα ἐλαττώματα καὶ ἐπὶ πλέον δὲν ἠκολούθει πιστῶς καὶ ἐπακριβῶς κατὰ λέξιν τὸ πρωτότυπον κείμενον ἀλλ' ἦτο μᾶλλον παράφρασις ἐπεξηγηματική. Ἐγένετο ὅθεν αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη μιᾶς πιστῆς κατὰ λέξιν μεταφράσεως εἰς Νεοελληνικὴν

ἁπλῆν μὲν ἀλλ' ὅπως δήποτε καθαρεύουσαν, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ κράτους, ἤρχισε νὰ ἐξελίσσεται εἰς νέον ρυθμόν.

Διὰ τοῦτο ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρία τῷ 1831 ἀνέθεσεν εἰς τριμελῆ ἐξ Ὀρθοδόξων λογίων ἐπιτροπήν, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Νεοφύτου Βάμβα, Σ. Τυπάλδου καὶ Ν. Ἰωνίδου, τῇ συμπράξει τῶν Ἄγγλων ἑλληνιστῶν Λήβς (Η. Leeves) καὶ Λάουνδς (Ι. Lowndes), γραμματέως τῆς Ἰονίου Βιβλ. Ἑταιρίας, νὰ ἐκπονήσωσι νέαν ἐκ θεμελίων μετάφρασιν ὁλοκλήρου τῆς Βίβλου. Τῆς μεταφράσεως ταύτης ἐξεδόθη ἡ Πεντάτευχος καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τῷ 1833, ὁ Ἡσαΐας τῷ 1834, τὸ Ψαλτήριον τῷ 1835 Ἰώβ, Παροιμίαι, Ἐκκλησιαστὴς καὶ Δανιὴλ τῷ 1836, καὶ ὁλόκληρος ἡ Π. Διαθήκη τῷ 1840.

Τῷ 1836 ὁ Βάμβας καὶ ὁ Λήβς ἤρχισαν τὴν μετάφρασιν τῆς Κ. Διαθήκης καὶ αὕτη ἐξεδόθη τὸ 1844. Εἰς τὸ β'. τμῆμα τοῦ ἔργου, ἀπὸ τῆς Πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῆς μέχρι τῆς Ἀποκαλύψεως, εἶχον ὡς συνεργάτην τὸν Χρ. Νικολαΐδην Φιλαδελφέα. Ἡ πρώτη ἔκδοσις ὑπὸ της Βρεττανικης Βιβλ. Ἑταιρίας Νεοελληνικῆς μεταφράσεως ὁλοκλήρου τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶδε τὸ φῶς κατὰ τὸ ἔτος 1851, ἔκτοτε δὲ ἡ Ἑταιρία ἐξέδωκε πολλὰς ἀνατυπώσεις τῆς μεταφράσεως ταύτης, ὁλοκλήρου τε καὶ κατὰ τεύχη, εἰς διάφορα σχήματα. Ἡ τελευταία τῶν ἐκδόσεων τούτων εἶναι ἡ δίγλωσσος τοῦ 1921 τῆς Κ. Διαθήκης (μὲ τὸ ἀρχέτυπον καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ Βάμβα εἰς παραλλήλους στήλας), ἐκδοθεῖσα τῇ αἰτήσει τοῦ ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Κατ' αὐτὰς δὲ ἀνετυπώθη ἐπιμελείᾳ τοῦ Δόκτωρος Κίλγουρ (Kilgour), διευθυντοῦ τῶν ἐκδόσεων τῆς Β Β. Ἑταιρίας, ὁλόκληρος ἡ Νεο-ελληνικὴ Βίβλος εἰς μέγα σχῆμα διὰ τὸν ἄμβωνα.

Βεβαίως ἡ μετάφρασις τοῦ Βάμβα θὰ ἠδύνατο σήμερον νὰ ἀναθεωρηθῇ ἔν τισιν ὡς πρὸς τὸ **λεκτικὸν** αὐτῆς· διότι λέξεις τινές, αἵτινες ἦσαν ἐν χρήσει πρὸ 100 ἐτῶν, ὅτε ἐξεπονήθη ἡ μετάφρασις αὕτη, ἀντικατεστάθησαν ἤδη δι' ἄλλων λέξεων ἐν τῇ σημερινῇ γραπτῇ γλώσσῃ. Ἀλλ' ἀπὸ ἀπόψεως εὐσυνειδησίας καὶ πιστότητος περὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐννοιῶν τοῦ ἀρχετύπου τὸ ἔργον τοῦ Βάμβα εἶναι ἀληθῶς μνημειῶδες καὶ θὰ ἀποτελῇ ἐσαεὶ πρότυπον διὰ πᾶσαν ἐν τῷ μέλλοντι μετάφρασιν τῆς Ἱερᾶς Βίβλου εἰς τὴν λαλουμένην καὶ γραφομένην Ἑλληνικήν.

Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὀφείλομεν μέγιστον φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Βρεττανικὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν, ὄχι μόνον διότι ἐφρόντισε νὰ θέσῃ εἰς χεῖράς μας τὸν Θεῖον Λόγον εἰς τὴν γλῶσσαν, ἣν ἐννοεῖ ὁ λαός, ἀλλὰ καὶ διότι ἄνευ τῆς Ἑταιρίας οὐδὲ τὸ ἀρχέτυπον τῆς Κ. Διαθήκης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θὰ εἴχομεν κατὰ τὰ τελευταῖα 100 ἔτη Ναὶ μὲν τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον κατὰ τὸ ἔτος 1904 καὶ ὁ σύλλογος «Ζωή» τῷ 1929 ἐξέδωκαν τὸ πρωτότυπον τῆς Κ. Διαθήκης· (1) ἀλλ' αἱ ἐκδόσεις αὗται ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ ἀντιτύπων ἦσαν ὅλως

(1) Ἐπίσης ἡ Βασίλισσα Ὄλγα τῷ 1900 ἐξέδωκε τὸ πρωτότυπον καὶ μετάφρασιν τῶν 4 Εὐαγγελίων, ἐπιμελείᾳ τοῦ καθηγητοῦ Πανταζίδου, καὶ ὁ σύλλογος «Ἀνάπλασις» τὸ αὐτὸ ἔτος μίαν ἑρμηνευτικὴν παράφρασιν τοῦ Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου.

ἀνεπαρκεῖς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως τυπογραφικῆς καὶ βιβλιοδετικῆς πενιχραὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἐκδόσεις τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας. Καὶ εἶναι εὐχάριστον ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἀνεγνωρίσθη ἐν Ἑλλάδι τὸ πολύτιμον, εὐσεβὲς καὶ ἀφιλοκερδὲς ἔργον τῆς Ἑταιρίας ὑπό τε τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας τοῦ Κράτους.

ΔΙΕΘΝΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1936

ΤΡΙΜΗΝΙΑ ΠΡΩΤΗ

Ἰανουαρίου	*5.*	Ἡ ᾠδὴ τῆς Μαριάμ. Λουκ. α'. 46—58.
»	*12.*	Ἰησοῦς, ἡ ἐλπὶς τοῦ κόσμου. Λουκ. β'. 25—35, 40
»	*19.*	Ὁ Ἰησοῦς προετοιμάζεται διὰ τὸ μέγα ἔργον Αὐτοῦ. Λουκ. γ'. 1 ἕως δ'. 15.
»	*26.*	Ὁ Ἰησοῦς ἀναγγέλλει τὸν σκοπὸν Αὐτοῦ. Λουκ. δ'. 16—44.
Φεβρουαρίου	*2.*	Ὁ Ἰησοῦς ἐκλέγει τοὺς ἀποστόλους Αὐτοῦ. Λουκ. ε'.
»	*9.*	Ὁ Ἰησοῦς ἀπαιτεῖ δικαιοσύνην. Λουκ. ϛ'.
»	*16.*	Ὁ Ἰησοῦς βοηθεῖ τοὺς ἐν ἀμφιβολίᾳ πιστούς. Λουκ. ζ'.
»	*23.*	Οὐδεὶς δύναται νὰ δουλεύῃ δύο κυρίους. Λουκ. η'.
Μαρτίου	*1.*	Πίστις καὶ ὑπηρεσία. Λουκ. θ'. 28—43.
»	*8.*	Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον. Λουκ. ι'. 25—37.
»	*15.*	Περὶ προσευχῆς. Λουκ. ια'. 1—13.
»	*22.*	Αἱ ἀληθεῖς ἀξίαι. Λουκ. ιβ'. 22—34.
»	*29.*	Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Λουκ. ιγ'.18—30.

ΤΡΙΜΗΝΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἀπριλίου	*5.*	Ἡ παγκόσμιος πρόσκλησις. Λουκ. ιδ'. 15—24.
»	*12.*	Ἡ Ἀνάστασις. Λουκ. κδ'. 1—35.
»	*19.*	Ὁ Θεὸς πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν. Λουκ. ιε'. 11—24.
»	*26.*	Πλοῦτος καὶ πτωχεία. Λουκ. ιϛ'. 19—31.
Μαΐου	*3.*	Συγχωρητικότης καὶ Ταπεινοφροσύνη. Λουκ. ιζ'. 1—19.
»	*10.*	Ἀποτελεσματικὴ προσευχή. Λουκ. ιη'. 1—14.
»	*17.*	Ἀκεραιότης Χριστιανική. Λουκ. ιθ'. 1—10, 45—48.
»	*24.*	Ζωὴ πνευματική. Λουκ. κ'. 1 ἕως κα'. 38.
»	*31.*	Τὸ τελευταῖον Δεῖπνον. Λουκ. κβ'. 1—38.
Ἰουνίου	*7.*	Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ κήπῳ τῆς Γεθσημανῆ. Λουκ. κβ'. 39—71.
»	*14.*	Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Λουκ. κγ'. 33—46.
»	*21.*	Ὁ δεδοξασμένος Κύριος. Λουκ. κδ'. 36—53.
»	*28.*	Ἀναθεώρησις. Ὁ Χριστὸς πληροῖ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου.

ΤΡΙΜΗΝΙΑ ΤΡΙΤΗ

Ἰουλίου 5. Ἡ ἔκχυσις τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Πράξ. α' 6—14, β' 1—47.
» 12. Διωγμὸς καὶ μαρτυρία. Πράξ. γ'. 1 ἕως δ'. 31. Α'. Κορ. α'. 21—25.
» 19. Κοινωνικὴ ὑπηρεσίᾳ ἐν τῇ πρώτῃ Ἐκκλησίᾳ. Πράξ. δ'. 32—35, ς'. 1—7, θ'. 36—39, Β'. Κορ. η'. 1—9, Α'. Ἰωάν. γ'. 13—18.
» 26. Ἡ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τῶν διωγμῶν. Πράξ. ζ'. 54 ἕως η'. 4, ια'. 19—21, κς'. 9—11, Α'. Πέτρ. δ'. 12—19.
Αὐγούστου 2. Τὸ κήρυγμα τοῦ Φιλίππου. Πράξ. η'. 5—40.
» 9. Ἡ μεταστροφὴ καὶ κλῆσις τοῦ Παύλου. Πράξ. θ'. 1—31, κβ'. 3—21, Γαλάτ. α'. 11—17, Α'. Τιμόθ. α'. 12—17.
» 16. Σπορὰ καὶ θερισμός. Γαλάτ. ς'. 1—10.
» 23. Τὸ παγκόσμιον Εὐαγγέλιον. Πράξ. ι'. 1—11, 18, Ρωμ. α'. 13—17.
» 30. Τὸ ἱεραποστολικὸν καθῆκον. Πράξ. ια'. 19—26. ιγ'. 1—12.
Σεπτεμβρίου 6. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῶν Ἐθνικῶν. Πράξ. ιγ'. 13 ἕως ιδ'. 28. Ρωμ. ι'. 8—15.
» 13. Τὸ Συνέδριον τῆς Ἱερουσαλήμ. Πράξ. ιε'. 1—35. Γαλάτ. β'.
» 20. Ἡ Χριστιανικὴ ζωή. Ρωμ. ιβ'.
» 27. Ἀναθεώρησις. Ἡ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

ΤΡΙΜΗΝΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ὀκτωβρίου 4. Ἡ ἔκκλησις τῆς Μακεδονίας. Πράξ. ιε'. 36 ἕως ις'. 15. Ρωμ. ιε'. 18—21.
» 11. Πῶς γίνεταί τις Χριστιανός. Πράξ. ις'. 16—40. Φιλιπ. γ'. 7—14.
» 18. Ὁ προφορικὸς καὶ ὁ γραπτὸς Λόγος. Πράξ. ιζ' 1—15. Α'. Θεσσ. β'. 1—12.
» 25. Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη. Πράξ. ιη'. 1—17, Α'. Κορ. ιγ'.
Νοεμβρίου 1. Ὁ νόμος τῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἐγκράτεια. Ρωμ ιγ'. 1—14.
» 8. Ὁ Χριστιανικὸς ἀγών. Πράξ. ιθ'. Ἔφεσ. ς'. 10—20.
» 15. Ὁ ἡρωϊσμὸς τῆς πίστεως. Πράξ κα'.12 ἕως κγ'.30. Ρωμ.θ'.1—5.
» 22. Πρέσβυς ἁλυσσόδετος. Πράξ'. κε'. 1—12, κη'. 16—31, Ρωμ. ε'. 1—11, Φιλιπ. α'. 12—14, δ'. 22.
» 29. Χριστιανικὴ ἀδελφοσύνη. Ἐπιστ. πρὸς Φιλήμονα.
Δεκεμβρίου 6. Αἱ τελευταῖαι συμβουλαὶ τοῦ Παύλου. Α' Τιμόθ. ς', Β'. Τιμ. δ'., Τίτ. β'.
» 13. Τὸ ὅραμα τοῦ Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ. Ἀποκάλ. α'. 1 ἕως γ'. 22.
» 20. Τὸ ὑπέρτατον δῶρον τῆς ἀγάπης (μάθημα Χριστουγέννων). Α'. Ἰωάν. δ'. 7—19.
» 27. Ἀναθεώρησις. Ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ Μεσογείῳ. Ἑβρ. β'. 1—4, ια'. 32 ἕως ιβ'. 2.

— Μὲ μεγάλην καθυστέρησιν πληροφορούμεθα τὸν θάνατον εὐσεβοῦς καὶ σεβαστῆς ἀδελφῆς, τῆς ***Ἀριστέας Μ. Γιαννικάκη***, ἐπισυμβάντα πρὸ πολλῶν ἑβδομάδων ἐν Σικάγῳ. Ἡ μακαρίτις ἐγεννήθη ἐν Ἡρακλείῳ τῆς Κρήτης τῷ 1886 ἐκ πατρὸς Ἑλβετοῦ, τοῦ Marcel Erbeau, καὶ μητρὸς Ἑλληνίδος καὶ ἀνετράφη ἐν Χανίοις, ὅπου καὶ συζευχθεῖσα τὸν Μιχ. Γιαννικάκην, βιβλιοπώλην τῆς Βρετ. Βιβλ. Ἑταιρίας, ἀνέθρεψεν ἐννέα τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, ἐξ ὧν τὰ πλεῖστα εἶναι σήμερον εὐτυχῶς ἀποκατεστημένα ἐν Ἀμερικῇ. Ὁ θάνατός της θὰ λυπήσῃ πολλοὺς ἀδελφούς, οἵτινες τὴν ἐγνώρισαν. Συλλυπούμεθα ἐγκαρδίως τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ἰδίως τὸν αἰδ. κ. Ἰωάννην Μ. Γιαννικάκην, ποιμένα τῆς ἐν Σικάγῳ Ἑλλ. Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἕνεκεν ἀσθενείας τοῦ αἰδεσ. κ. Π. Λογγινίδου καὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἐπὶ διάστημά τι χρονικὸν ἀπόσχῃ ἀπὸ πάσης ἐργασίας καὶ κοπώσεως, παρακαλοῦνται οἱ παραγγέλλοντες βιβλία ἐκ τοῦ τιμοκαταλόγου τοῦ ἐξωφύλλου νὰ ἀπευθύνωνται (μέχρι νεωτέρας εἰδοποιήσεως) εἰς τὸν Συντάκτην τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» κ. Δ. Καλοποθάκην καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ νὰ ἀποστέλλωσι τὰ ἐμβάσματά των.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» ζητεῖ συγγνώμην παρὰ τῶν ἀγαπητῶν συνδρομητῶν διὰ τὴν μεγάλην καθυστέρησιν τοῦ παρόντος τεύχους καὶ τῶν ἑπομένων τευχῶν. Ὅπως συνέβη καὶ πρὸ τριετ ας, ἡ διακοπὴ αὕτη τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ προῆλθεν ἐκ τῆς καθυστερήσεως συνδρομῶν ἐκ δρ. 10,000 περίπου - καθυστερήσεως ὀφειλομένης εἰς τὴν ἀθεράπευτον ἀμέλειαν τοῦ Ἕλληνος περὶ τὴν καταβολὴν τῆς συνδρομῆς του. Ἤδη εἰσπραχθέντος μέρους τῶν καθυστερουμένων, συνεχίζομεν τὴν ἔκδοσιν, παρακαλοῦμεν δὲ θερμῶς τοὺς εἰσέτι καθυστεροῦντας τὴν συνδρομήν των νὰ σπεύσουν πλέον νὰ τὴν καταβάλουν. Δὲν φοβούμεθα ὅτι θὰ χάσωμεν τὰ καθυστερούμενα, ἀλλὰ τὸ νὰ μᾶς μετρηθοῦν τὸ ἑπόμενον ἔτος εἶναι δῶρον ἄδωρον δι' ἓν πτωχὸν περιοδικὸν ὡς τὸ ἡμέτερον.

— ΥΜΝΟΙ ΙΕΡΟΙ. Δύο ἐκδόσεις, μετὰ καὶ ἄνευ μουσικῆς, ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου, στερεῶς καὶ κομψῶς δεδεμέναι, μὲ χρυσᾶ γράμματα, καὶ σταυρὸν καὶ ἐρυθρὰς παρυφάς. Πολύτιμον ἀπόκτημα διὰ πάντα Χριστιανόν.

Ἡ μὲν μετὰ μουσικῆς ἔκδοσις, ἐκ σελίδων 174, μετὰ 159 μουσικῶν πλακῶν, τιμᾶται ἐν Ἀθήναις δρ. 40. Ταχυδρομικὰ ἐσωτερικοῦ δρ. 2 Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἥμισυ δολλάριον ἢ 2 σελλίνια ἢ 7 φράγκα γαλλικά, συμπεριλαμβανομένων τῶν ταχυδρομικῶν.

Ἡ δὲ ἄνευ μουσικῆς ἔκδοσις, ἐκ σελ. 280, τιμᾶται ἐν Ἀθήναις δρ. 15. Ταχυδρομικὰ ἐσωτερικοῦ δρ. 1.20. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, 25 ἑκατοστὰ τοῦ δολλαρίου, ἢ 1 σελλίνιον ἢ 3 φρ. γαλλικά, συμπεριλαμβανομένων τῶν ταχυδρομικῶν.